សាសនសុភាសិត

ភាគ ១

សម្រាប់សាលាធម្មវិន័យ
ថ្នាក់ត្រី

ភ្នំពេញ
ការផ្សាយរបស់ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ
ព.ស ២៥៤១

សាសនសុភាសិត

ភាគ ២

គណៈកម្មធម្មវិន័យ

រៀបរៀង

ក្រោមព្រះបរមរាជូបត្ថម្ភ

សម្រាប់សាលាធម្មវិន័យថ្នាក់ទោ

ផ្សាយចេញពីក្រសួងធម្មការ

ព.ស. ២៤៩៥

គ.ស. ១៩៥៣

អារម្ភកថា

សាសនសុភាសិតភាគ២ នេះមានសេចក្ដីជ្រាលជ្រៅបន្តិចជាងភាគ១ យើងបានដកស្រង់ពីក្នុងអាគតដ្ឋានផ្សេងៗ ដូចមានចង្អុលឈ្មោះគម្ពីរជាភស្តុតាងស្រាប់ យកមករៀបរៀងឲ្យសមល្មមដល់ឋានៈនៃអ្នករៀនធម្មៈថ្នាក់ទោ។ អ្នកសិក្សាធម្មៈ កាលបើបានទន្ទេញគោលធម៌ទាំងនេះចាំស្ទាត់ហើយ ក៏នឹងអាចយល់សេចក្ដីយ៉ាងច្បាស់លាស់បាន ដោយសារបានស្ដាប់ពាក្យពន្យល់របស់ធម្មាចារ្យ ដែលស្រាវជ្រាវយកសេចក្ដីពិស្ដារអំពីគម្ពីរផ្សេងៗមកពន្យល់ឬក៏ដោយសារអ្នករៀនបានមើលសៀវភៅអធិប្បាយសាសនសុភាសិត ដែលមានសេចក្ដីទូលាយល្មមយល់បាន។ កាលបើអ្នកសិក្សាធម្មៈបានរៀលដល់ថ្នាក់ទោ ដោយគ្រប់គ្រាន់ហើយ នឹងបានជាបណ្ឌិតទាំងផ្លូវធម៌នឹងផ្លូវលោក អាចតាំងខ្លួនឲ្យជាបុគ្គលគួរដល់កិច្ចការយ៉ាងកណ្ដាលបាន។ បើមានវិរិយភាពមិនរួញរាទេ គួរសិក្សាធម្មៈថ្នាក់ឯកតទៅទៀត។

សូមឲ្យការសិក្សាធម្មវិន័យលូតលាស់ចំរើនតាមលំដាប់តទៅ !

២ មេសា ២៤៩៥ ១៩៥២

គណៈកម្មការធម្មវិន័យ

សាសនសុភាសិត

១- អត្តវគ្គ

"ពួកធម៌និយាយអំពីខ្លួន"

១- អត្តទត្ថំ បរត្ថេន ពហុនាបិ ន ហាបយេ

អត្តទត្ថបភិញ្ញាយ សទត្ថបសុតោ សិយា ។

បុគ្គលមិនគួរធ្វើប្រយោជន៍របស់ខ្លួន ឲ្យសាបសូន្យដោយច្រើនព្រោះប្រយោជន៍អ្នកដទៃឡើយ ដឹងច្បាស់ប្រយោជន៍របស់ខ្លួនហើយគប្បីខ្វល់ខ្វាយក្នុងប្រយោជន៍របស់ខ្លួន ។

ខុ. ធ.

២- អត្តានញ្ចេ តថា កយិរា យថញ្ញមនុសាសតិ

សុទន្តោ វត ទមេថ អត្តា ហិ កិរ ទុទ្ទមោ។

បើបុគ្គលប្រៀនប្រដៅអ្នកដទៃយ៉ាងណា គប្បីធ្វើខ្លួនយ៉ាងនោះ ទាល់តែទូន្មានខ្លួនល្អសិន សឹមទូន្មានអ្នកដទៃ លោកថាខ្លួនហ្នឹងហើយដែលបុគ្គលទូន្មានបានដោយកម្រ ។

ខុ. ធ.

៣- អត្តានញ្ចេ តថា កយិរា យថញ្ញមនុសាសតិ

សុទន្តោ វត ទមេថ អត្តា ហិ កិរ ទុទ្ទមោ ។

បើបុគ្គលប្រៀនប្រដៅអ្នកដទៃយ៉ាងណា គប្បីធ្វើខ្លួនយ៉ាងនោះ ទាល់តែទូន្មានខ្លួនល្អសិន សឹមទូន្មានអ្នកដទៃ លោកថាខ្លួនហ្នឹងហើយដែលបុគ្គលទូន្មានបានដោយកម្រ ។

ខុ. ធ.

៤- អត្តានមេវ បឋមំ បដិរូបេ និវេសយេ

អថញ្ញមនុសាសេយ្យ ន កិលិស្សេយ្យបណ្ឌិតោ ។

បណ្ឌិតគួរតាំងខ្លួនក្នុងគុណដ៏សមគួរជាមុនសិន សឹមប្រៀនប្រដៅអ្នកដទៃជាខាងក្រោយ ទើបមិនសៅហ្មង ។

ខុ. ធ.

២- អប្បមាទវគ្គ

"ពួកធម៌និយាយអំពីការមិនប្រមាទ"

៤- អប្បមត្តោ បមត្តេសុ សុត្តេសុ ពហុជាគរោ
អពលស្សំវ សីឃស្សោ ហិត្វា យាតិ សុមេធសោ ។

កាលពួកសត្វប្រមាទ អ្នកមានប្រាជ្ញាល្អមិនប្រមាទ កាលពួកសត្វដេកលក់ ក៏ភ្ញាក់រលឹកច្រើន តែងលះ (មនុស្សល្ងង់) ហើយទៅ ដូចសេះលឿនបោលផ្តាច់សេះដែលមានកម្លាំងខ្សោយ ។

ខុ. ធ.

៥- ឧដ្ឋានវតោសតីមតោ សុចិកម្មស្ស និសម្មការិនោ
សញ្ញតស្ស ច ធម្មជីវិនោ អប្បមត្តស្សយសោភិវឌ្ឍតិ ។

យសតែងចំរើនដល់អ្នកមានព្យាយាមរៀសរវៃ១ អ្នកមានស្មារតី១ អ្នកមានការងារស្អាត១ អ្នកមានប្រក្រតីពិចារណារួចទើបធ្វើ១ អ្នកប្រុងប្រយ័ត្ន១ អ្នកមានប្រក្រតីរស់នៅដោយធម៌១ អ្នកមិនប្រមាទ១ ។

ខុ. ធ.

៦- មា បមាទមនុយុញ្ជេថ មា កាមរតិសន្ថវំ
អប្បមត្តោ ហិ ឈាយន្តោ បប្បោតិ វិបុលំ សុខំ

អ្នកទាំងឡាយចូរកុំប្រកបរឿយៗ នូវសេចក្តីប្រមាទ ចូរកុំធ្វើនូវសេចក្តីស្និទ្ធស្នាលដោយតម្រេកក្នុងកាម ព្រោះអ្នកមិនប្រមាទកាលពិនិត្យមើលតែងដល់នូវសុខដ៏ទូលាយ ។

ខុ. ធ.

៣- កម្មវគ្គ

"ពួកធម៌និយាយពីកម្ម"

៧- អតិសីតំ អតិឧណ្ហំ អតិសាយមិទំ អាហុ
ឥតិ វិស្សដ្ឋកម្មន្តេ អត្ថា អច្ចេន្តិ មាណវេ ។

ប្រយោជន៍ទាំងឡាយ តែងកន្លងពួកមាណពដែលលះការងារចោលដោយអាងថា ៖ "នេះត្រជាក់ណាស់ ក្តៅណាស់ ល្ងាចណាស់ហើយ" ។

ទី. បាដិ.

៨- អថ ចាចានិ កម្មានិ ករំ ពាលោ ន ពុជ្ឈតិ
សេហិ កម្មេហិ ទុម្មេធោ អគ្គិទឌ្ឍោវ តប្បតិ។

ជនពាលឥតប្រាជ្ញា កាលធ្វើនូវអំពើអាក្រក់ក៏មិនដឹងច្បាស់ តែងក្តៅក្រហាយក្នុងកាលជាខាងក្រោយ ព្រោះអំពើរបស់ខ្លួន ដូចត្រូវភ្លើងឆេះ ។

ខុ. ធ.

៩- យាទិសំ វបតេ ពីជំ តាទិសំ លភតេ ផលំ
កល្យាណការី កល្យាណំ ចាបការី ច ចាបកំ។

បុគ្គលសាបព្រោះពូជបែបណា រមែងបានផ្លែបែបនោះ អ្នកធ្វើអំពើល្អ រមែងបានផលល្អ អ្នកធ្វើអំពើអាក្រក់ រមែងបានផលអាក្រក់ ។

សំ. ស.

១០- យោ បុព្វេ កតកល្យាណោ កតត្ថោ មនុពុជ្ឈតិ
អត្ថា តស្ស បវឌ្ឍន្តិ យេ ហោន្តិ អភិបត្ថិតា ។

អ្នកណាដែលអ្នកដទៃធ្វើសេចក្តីល្អ ធ្វើប្រយោជន៍ឲ្យក្នុងកាលមុន តែមិនដឹងច្បាស់ (នូវឧបការៈរបស់គេ) ប្រយោជន៍ណាមួយ ដែលអ្នកនោះចង់បាន ប្រយោជន៍ទាំងនោះ រមែងវិនាស ។

ខុ. ជា. សត្តក

១១- យោ បុព្វេ កតកល្យាណោ កតត្ថោ មនុពុជ្ឈតិ
អត្ថា តស្ស បវឌ្ឍន្តិ យេ ហោន្តិ អភិបត្ថិតា ។

អ្នកណាដែលអ្នកដទៃធ្វើសេចក្ដីល្អ ធ្វើប្រយោជន៍ឲ្យក្នុងកាលមុនរមែងដឹងច្បាស់ (នូវឧបការៈរបស់គេ) បាន ប្រយោជន៍ណាមួយដែលអ្នកនោះចង់បាន ប្រយោជន៍ទាំងនោះ រមែងចំរើន ។

ខុ. ជា. សត្តក

១២- យោ បុព្វេ ករណីយានិ បច្ឆា សោ កាតុមិច្ឆតិ
វរុណកដ្ឋំ កញ្ចេវ ស បច្ឆា អនុតប្បតិ ។

អត្តវគ្គ

២៤- អត្តានិ ន បរិច្ចជេ

បុរសមិនគប្បីលះបង់នូវខ្លួន

សំ. ស.

២៥- អត្តានំ នាតិវត្តេយ្យ

បុគ្គលមិនគួរប្រព្រឹត្តហួសខ្លួន

ខុ. ជា. តឹស.

២៦- អត្តទត្ថិ បរត្ថេន ពហុនាបិ ន ហាបយេ

មិនគួរធ្វើប្រយោជន៍ខ្លួនឲ្យសាបសូន្យដោយច្រើន
ព្រោះតែប្រយោជន៍អ្នកដទៃឡើយ

ខុ. ធ.

២៧- អត្តានញ្ចេ បិយំ ជញ្ញា ននំ បាបេន សំយុជេ

បើដឹងថាខ្លួនជាទីស្រឡាញ់ មិនគួរប្រកបខ្លួននោះ
ដោយអំពើអាក្រក់ឡើយ

សំ. ស.

២៨- **យទត្តគរហី តទកុព្វមានោ**

តិះដៀលខ្លួនឯងដោយហេតុណា មិនគួរធ្វើហេតុនោះឡើយ

ខុ. សុ.

២- អប្បមាទវគ្គ

"ពួកធម៌និយាយអំពីសេចក្តីប្រមាទ"

២៩- **អប្បមាទោ អមតំ បទំ**

សេចក្តីមិនប្រមាទ ជាផ្លូវមិនស្លាប់

ខ. ធ. , ខុ. ជា. តឹស.

៣០- **អប្បមាទញ្ច មេធាវី ធនំ សេដ្ឋំវ រក្ខតិ**

អ្នកប្រាជ្ញតែងរក្សាសេចក្តីមិនប្រមាទ ដូចគេរក្សាទ្រព្យដ៏ប្រសើរបំផុត

ខុ. ធ, ម. ម, សំ. ស, ខុ ថេរ.

៣១- **អប្បមាទំ បសំសន្តិ**

បណ្ឌិតទាំងឡាយតែងសរសើរសេចក្តីមិនប្រមាទ

ខុ. ធ, ស. ស, អង្គ. បញ្ចក, ខុ. ឥតិ.

៣២- **អប្បមាទេ បមោទន្តិ**

បណ្ឌិតទាំងឡាយ តែងរីករាយក្នុងសេចក្តីមិនប្រមាទ

ខុ. ធ.

៣៣- **អប្បមត្តា ន មីយន្តិ**

អ្នកមិនប្រមាទ ឈ្មោះថាមិនស្លាប់

ខុ. ធ, ខុ. ជា. តឹស.

៣៤- **អប្បមត្តោ ហិ ឈាយន្តោ បប្បោតិ វិបុលំ សុខំ**

អ្នកមិនប្រមាទចេះសង្កេតពិនិត្យ តែងដល់នូវសុខដ៏ទូលាយ

ខុ. ធ, ម. ម, សំ. ស, ខុ. ថេរ.

៣៥- អប្បមត្តោ ឧភោ អត្ថេ អធិគ្គណ្ហាតិ បណ្ឌិតោ

បណ្ឌិតអ្នកមិនប្រមាទ រមែងបានទទួលប្រយោជន៍ទាំងពីរ

សំ. ស, អង្គ. បញ្ចក., ខុ. ឥតិ.

៣៦- អប្បមាទេន សម្បាទេថ

អ្នកទាំងឡាយ ចូរញុំាងសេចក្តីមិនប្រមាទឲ្យដល់ព្រម

ទី. មហា., សិ. ស.

៣៧- អប្បមាទរតា ហោថ

អ្នកទាំងឡាយ ចូរជាអ្នកត្រេកអរក្នុងសេចក្តីមិនប្រមាទ

ខុ. ធ.

៣- កម្មវគ្គ

"ពួកធម៌និយាយអំពីកម្ម (អំពើ)"

៣៨- កម្មំ សត្តេ វិភជតិ យទិទំ ហីនប្បណីតតាយ

កម្មតែងចែកសត្វទាំងឡាយ ឲ្យថោកទាបនឹងថ្លៃថ្លា

ម. ឧ.

៣៩- យំ កិញ្ចិ សិថិលំ កម្មំ ន តំ ហោតិ មហប្ផលំ

កម្មណាមួយធូរថយ កម្មនោះមិនមានផលច្រើនឡើយ

សំ. ស.

៤០- សានិ កម្មានិ នយន្តិ ទុគ្គតឹ

អកុសលកម្មទាំងឡាយរបស់ខ្លួន តែងនាំទៅកាន់ទុគ្គតិ

ខុ. ធ.

៤១- សុករំ សាធុនា សាធុ

កម្មល្អមនុស្សល្អធ្វើបានដោយងាយ

វិ. ចុល, ខុ.ឧ.

៤២- សាធុ បាបេន ទុក្ករំ

កម្មល្អមនុស្សអាក្រក់ធ្វើបានដោយកម្រ

វិ. ចុល., ខុ. ឧ.

៤៣- អកតំ ទុក្កដំ សេយ្យោ

អំពើអាក្រក់ដែលគេមិនធ្វើ ល្អជាង

ខុ. ធ., សំ. ស.

៤៤- បច្ឆា តប្បតិ ទុក្កដំ

កម្មអាក្រក់តែងដុតកំដៅក្នុងកាលជាខាងក្រោយ

សំ. ស., ខុ. ធ.

៤៥- កតញ្ច សុកតំ សេយ្យោ

អំពើល្អដែលគេធ្វើហើយ ឈ្មោះថាល្អជាង

ខុ. ធ., សំ. ស.

៤៦- ន តំ កម្មំ កតំ សាធុ យំ កត្វា អនុតប្បតិ

គេធ្វើកម្មណាហើយក្តៅរោលរាល ខាងក្រោយ

កម្មដែលគេធ្វើហើយនោះមិនល្អទេ

សំ. ស,. ខុ. ធ.

៤៧- តញ្ច កម្មំ កតំ សាធុ យំ កត្វា នានុតប្បតិ

គេធ្វើកម្មណាហើយមិនក្តៅរោលរាលខាងក្រោយ

កម្មដែលគេធ្វើហើយនោះឯងជាកម្មល្អ

សំ. ស,. ខុ. ធ.

៤៨- សុករានី អសាធូនិ អត្តនោ អហិតានិ ច

កម្មមិនល្អ នឹងកម្មមិនជាប្រយោជន៍ដល់ខ្លួន មនុស្សអាក្រក់ធ្វើបានងាយ

ខុ. ធ.

៤៩- យំ វេ ហិតញ្ច សាធុញ្ច តំ វេ បរមទុក្ករំ

កម្មណាជាប្រយោជន៍ផង ល្អផង កម្មនោះឯង

គេធ្វើបានដោយលំបាកក្រៃពេក

ខុ. ធ.

៥០- ន ហិ តំ សុលភំ ហោតិ សុខំ ទុក្កដការិនា

អ្នកធ្វើអាក្រក់ហើយ មិនងាយនឹងបានសេចក្ដីសុខនោះឡើយ

សំ. ស.

៥១- កល្យាណការី កល្យាណំ បាបការី ច បាបកំ

អ្នកធ្វើកម្មល្អ បានល្អ អ្នកធ្វើកម្មអាក្រក់ បានអាក្រក់

សំ. ស., ខុ. ជា. ទុក.

៥២- កម្មុនា វត្តតី លោកោ

សត្វលោកតែងប្រព្រឹត្តទៅតាមកម្ម

ម. ម,. ខុ. សុ.

៥៣- បដិកច្ចេវ តំ កយិរា យំ ជញ្ញា ហិតមត្តនោ

ដឹងថាកម្មណាជាប្រយោជន៍ដល់ខ្លួន គួរប្រញាប់ប្រញាល់

ធ្វើនូវកម្មនោះឲ្យបានមុនគេ

សំ. ស.

៥៤- កយិរា ចេ កយិរាថេនំ

បើធ្វើការអ្វីត្រូវធ្វើការនោះ (ឲ្យពិតៗ)

សំ. ស., ខុស. ធ.

៥៥- ករេយ្យ វាក្យំ អនុកម្បកានំ

គួរធ្វើតាមពាក្យរបស់អ្នកអនុគ្រោះទាំងឡាយ

ឱ. ជា. ទសរា.

៥៦- កិច្ចានុកុព្វស្ស ករេយ្យ កិច្ចំ

គប្បីធ្វើកិច្ចដល់អ្នកជួយធ្វើកិច្ច

ខុ. ជា. ទសក.

៥៧- នានត្ថកាមស្ស ករេយ្យ អត្ថំ

មិនត្រូវធ្វើប្រយោជន៍ ដល់អ្នកប្រាថ្នាសេចក្ដីវិនាសឡើយ

ខុ. ជា. ទសក.

៤- កិលេសវគ្គ

"ពួកធម៌និយាយអំពីកិលេស (គ្រឿងសៅហ្មងចិត្ត)"

៥៨- សង្កប្បរាគោ បុរិសស្ស កាមោ

រាគៈដែលកើតឡើងព្រោះតម្រិះ ជាកាមរបស់បុរស

សំ. ស., អង្គ. ធក្ក.

៥៩- ន សន្តិ កាមា មនុជេសុ និច្ចា

កាមទាំងឡាយដ៏ទៀងទាត់ ក្នុងពួកមនុស្សមិនមានឡើយ

សំ. ស.

៦០- កាមេហិ លោកម្ហិ ន ហត្ថិ តិត្តិ

សេចក្ដីឆ្អែតដោយកាមទាំងឡាយមិនមានក្នុងលោកឡើយ

ម. ម,. ខុ. ថេរ.

៦១-   ន កហាបណវស្សេន តិត្តិ កាមេសុ វិជ្ជតិ

សេចក្តីឆ្អែតក្នុងកាមទាំងឡាយ ដោយភ្លៀងគឺកហាបណៈមិនមានឡើយ

ខុ. ធ., ខុ. ជា. គិត.

៦២-   នត្ថិ កាមា បរំ ទុក្ខំ

ទុក្ខក្រៅពីកាមមិនមាន

ខុ. ជា. ឯកាទសក.

៦៣-   នត្ថិ តណ្ហាសមា នទី

នទីស្មើដោយតណ្ហាមិនមាន

ខុ. ធ.

៦៤-   ឥច្ឆា លោកស្មិ ទុជ្ជហា

ឥច្ឆា គេលះបង់បានដោយកម្រក្នុងលោក

សំ. ស.

៦៥-   ឥច្ឆា ហិ អនន្តគោចរា

មែនពិត ឥច្ឆា មានគោចររកទីបំផុតគ្មាន

ខុ. ជា. ទុក.

៦៦-   ឥច្ឆា នរំ បរិកស្សតិ

ឥច្ឆា តែងទាញកន្ត្រាក់នូវនរជន

សំ. ស.

៦៧-   នត្ថិ រាគសមោ អគ្គិ

ភ្លើងស្មើដោយរាគៈមិនមាន

ខុ. ធ.

៦៨-   លោភោ ធម្មានំ បរិបន្ថោ

សេចក្តីលោភជាអន្តរាយដល់កុសលធម៌ទាំងឡាយ

សំ. ស.

៦៩- អតិលោភោ ហិ បាបកោ

សេចក្តីលោភលន់ជាបាបពិត

វិ. ភិ., ខុ. ជា ឯក.

៧០- នត្ថិ មោហសមំ ជាលំ

បណ្តាញស្មើដោយមោហៈមិនមាន

ខុ. ធ.

៧១- ភិយ្យោ ច កាមេ អភិបត្ថយន្តិ

អ្នកបរិភោគកាម រឹងរឹតតែប្រាថ្នានូវកាមទាំងឡាយ

ម. ម., ខុ. ថេរ.

៧២- ឩនា វ ហុត្វាន ជហន្តិ ទេហំ

អ្នកបរិភោគកាមសុទ្ធតែជាអ្នកខ្វះខាតរៀងរហូតដល់លះបង់រាងកាយទៅ

ម ម ខុ ថេរ.

៧៣- ភោគតណ្ហាយ ទុម្មេធោ ហន្តិ អញ្ញេវ អត្តនំ

ព្រោះចំណង់ក្នុងភោគៈ ទើបមនុស្សល្ងង់ សម្លាប់ខ្លួនឯងដូចសម្លាប់អ្នកដទៃ

ខុ. ធ.

៧៤- អវិជ្ជានិវុតា បោសា

សត្វទាំងឡាយសុទ្ធតែត្រូវអវិជ្ជាបិទបាំង

វិ. ចុល., អង្គ. ចតុក្ក.

៥- កោធវគ្គ

"ពួកធម៌និយាយអំពីសេចក្តីក្រោធ"

៧៥- ន ហិ សាធុ កោធោ

សេចក្តីក្រោធមិនល្អសោះឡើយ

ខុ. ជា. ធក្ក.

៧៦- កោធោ សត្ថមលំ លោកេ

សេចក្តីក្រោធ ទុកដូចជាច្រែះសស្ត្រាក្នុងលោក

សំ. ស.

៧៧- អនត្ថជននោ កោធោ

សេចក្តីក្រោធ បង្កនូវសេចក្តីវនាស

អង្គ. សត្តក.

៧៨- កោធោ ចិត្តប្បកោបនោ

សេចក្តីក្រោធ ធ្វើចិត្តឲ្យកំរើក

អង្គ. សត្តក.

៧៩- អន្ធតមំ តទា ហោតិ យំ កោធោ សហតេ នរំ

សេចក្តីក្រោធគ្របសង្កតនរជនក្នុងកាលណា

ងងឹតខ្លាំងរមែងមានក្នុងកាលនោះ

អង្គ. សត្តក., ខុ. មហា.

៨០- អប្បោ ហុត្វា ពហុ ហោតិ វឌ្ឍតេ សោ អខន្តិជោ

សេចក្តីក្រោធនោះ កើតព្រោះសេចក្តីមិនអត់ធន់ តែងចំរើនឡើង

ទោះបីតិចក៏ទៅជាច្រើនបាន

ខុ. ជា. ទសក.

៨១- កោធោ ទុម្មធគោចរោ

សេចក្តីក្រោធ ជាគោចររបស់មនុស្សល្ងង់

ខុ. ជា. ទសក.

៨២- ទោសោ កោធសមុដ្ឋានោ

ទោសៈមានសេចក្តីក្រោធជាសមុដ្ឋាន(ទីកើត)

ខុ. ជា. ទសក.

៨៣- នត្ថិ ទោសសមោ គហោ

ការចាប់ស្មើដោយទោសៈមិនមាន

ខុ. ធ.

៨៤- នត្ថិ ទោសសមោ កលិ

កំហុសស្មើដោយទោសៈមិនមាន

ខុ. ធ.

៨៥- កោធំ ឃត្វា សុខំ សេតិ

សម្លាប់សេចក្តីក្រោធបាន តែងនៅជាសុខ

សំ. ស.

៨៦- កោធំ ឃត្វា ន សោចតិ

សម្លាប់សេចក្តីក្រោធបាន មិនសោកឡើយ

សំ. ស.

៨៧- កោធាភិភូតោ កុសលំ ជហាតិ

បុគ្គលត្រូវសេចក្តីក្រោធគ្របសង្កត់ តែងលះបង់នូវកុសល

ខុ. ជា. ទសក.

៨៨- កោធនោ ទុព្វណ្ណោ ហោតិ

អ្នកក្រោធជាអ្នកមានសម្បុរអាក្រក់

អង្គ. សត្តក.

៨៩- ទុក្ខំ សយតិ កោធនោ

មនុស្សក្រោធតែងនៅជាទុក្ខ

អង្គ. សត្តក.

៩០- អថោ អត្ថំ គហេត្វាន អនត្ថំ បដិបជ្ជតិ

មនុស្សក្រោធកាន់យកប្រយោជន៍ហើយ ប្រតិបត្តិការមិនជា
ប្រយោជន៍ទៅវិញ

អង្គ. សត្តក.

៩១- កោធាភិភូតោ បុរិសោ ធនជានឹ និគច្ឆតិ

បុរសត្រូវសេចក្តីក្រោធគ្របសង្កត់ តែងដល់នូវសេចក្តីវិនាសទ្រព្យ

អង្គ. សត្តក.

៩២- កោធសម្មទសម្មត្តោ អាយសក្យំ និគច្ឆតិ

អ្នកស្រវឹងស៊ប់ដោយសេចក្តីក្រោធ តែងដល់នូវភាពជាអ្នកឥតយសស័ក្តិ

អង្គ. សត្តក.

៩៣- ញាតិមិត្តា សុហជ្ជាច បរិវជ្ជេន្តិ កោធនំ

ញាតិមិត្រនឹងសំឡាញ់ទាំងឡាយ តែងចៀសវាងនូវបុគ្គលហៃក្រោធ

អង្គ. សត្តក.

៩៤- កុទ្ធោ អត្ថំ ន ជានាតិ

អ្នកក្រោធ តែងមិនដឹងនូវអត្ថ

អង្គ. សត្តក.

៩៥- កុទ្ធោ ធម្មំ ន បស្សតិ

អ្នកក្រោធ រមែងមិនឃើញនូវធម៌

អង្គ. សត្តក.

៩៦- យំ កុទ្ធោ ឧបរោធេតិ សុករំ វិយ ទុក្ករំ

បុគ្គលក្រោធបំផ្លាញនូវរបស់ណាដែលគេលំបាកធ្វើ របស់ដែលគេ

លំបាកធ្វើនោះហាក់ដូចជាងាយធ្វើ

អង្គ. សត្តក.

៩៧- បច្ឆា សោ វិគតេ កោធេ អគ្គិទឌ្ឍោវ តប្បតិ

ខាងក្រោយ កាលសេចក្តីក្រោធរលត់បាត់ហើយ អ្នកក្រោធ

នោះតែក្តៅក្រហាយ ដូចត្រូវភ្លើងឆេះ

អង្គ. សត្តក.

៩៨- កោធេន អភិភូតស្ស ន ទីបំ ហោតិ កិញ្ចិនំ

បុគ្គលត្រូវសេចក្តីក្រោធគ្របសង្កត់ហើយ ឥតមាន

ទីពឹងតិចតួចឡើយ

អង្គ. សត្តក.

៩៩- ហន្តិ កុទ្ធោ សមាតរំ

អ្នកក្រោធតែងសម្លាប់មាតារបស់ខ្លួនបាន (ហ៊ានសម្លាប់ម្តាយរបស់ខ្លួន

បានឥតញញើត)

អង្គ. សត្តក.

១០០- កោធជាតោ បរាភវោ

អ្នកមានសេចក្តីក្រោធកើតហើយ ជាអ្នកវិនាស

អង្គ. សត្តក.

១០១- កោធំ ទមេន ឧច្ឆិន្ទេ

បុគ្គលគប្បីកាន់នូវសេចក្តីក្រោធ ដោយការទូន្មានចិត្ត

អង្គ. សត្តក.

១០២- កោធំ បញ្ញាយ ឧច្ឆិន្ទេ

បុគ្គលគប្បីកាត់នូវសេចក្តីក្រោធ ដោយបញ្ញា

អង្គ. សត្តក.

១០៣- មា កោធស្ស វសំ គមិ

កុំលុះអំណាចនៃសេចក្តីក្រោធឡើយ

ខុ. ជា. ទសក

៦- ខន្តិវគ្គ

"ពួកធម៌និយាយអំពីខន្តី (អំណត់ ឬសេចក្តីអត់ធន់)"

១០៤- ខន្តិ បរមំ តបោ តីតិក្ខា

ខន្តី គឺអំណត់ ជាតបៈ ដ៏ក្រៃលែង

ទី. មហា., ខុ. ធ.

១០៥- ខន្តិ ហិតសុខាវហា

សេចក្តីអត់ធន់ ជាគុណជាតិនាំមកនូវប្រយោជន៍នឹងសេចក្តីសុខ

ភា. ភា.

១០៦- ខន្តិ ធីរស្សលង្ការោ

សេចក្តីអត់ធន់ជាគ្រឿងប្រដាប់របស់អ្នកប្រាជ្ញ

ភា. ភា.

១០៧- ខន្តិ តបោ តបស្សិនោ

សេចក្តីអត់ធន់ ជាតបៈរបស់អ្នកមានព្យាយាម

ភា. ភា.

១០៨- ខន្តិ ពលំ វ យតីនំ

សេចក្តីអត់ធន់ ជាកម្លាំងរបស់អ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ទាំងឡាយ

ភា. ភា.

១០៩- ខន្តិពលា សមណព្រាហ្មណា

សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយមានសេចក្តីអត់ធន់ជាកម្លាំង

អង្គ. អដ្ឋក.

១១០- បិយោ ទេវមនុស្សានំ មនាបោ ហោតិ ខន្តិកោ

អ្នកមានសេចក្តីអត់ធន់ជាទីស្រឡាញ់ពេញចិត្តនៃទេវតានឹង

មនុស្សទាំងឡាយ

ភា. ភា.

៧- ចិត្តវគ្គ

"ពួកធម៌និយាយអំពីចិត្ត"

១១១- ចិត្តេ សង្កិលិដ្ឋេ ទុគ្គតិ បាដិកង្ខា

កាលបើចិត្តសៅហ្មងហើយទុគ្គតិក៏កើតប្រាកដ (បើទុកជាមិន

ចង់បាន ក៏គង់តែនឹងបានពុំខាន)

ម. ម.

១១២- ចិត្តេ អសង្កិលិដ្ឋេ សុគតិ បាដិកង្ខា

កាលបើចិត្តមិនសៅហ្មងហើយ សុគតិក៏កើតប្រាកដ (បើទុកជាមិនចង់

បានក៏គងនឹងបានពុំខាន)

ម. ម.

១១៣- ចិត្តេន នីយតិ លោកោ

សត្វលោកដែលត្រូវតែចិត្តដឹកនាំទៅ

សំ. ស.

១១៤- ចិត្តស្ស ទមថោ សាធុ

ការទូន្មានចិត្ត ជាការប្រពៃ

ខុ. ធ.

១១៥- ចិត្តំ ទន្តំ សុខាវហំ

ចិត្តដែលគេទូន្មានបានហើយនាំសុខមកឲ្យ

ខុ. ធ.

១១៦- ចិត្តំ គុត្តំ សុខាវហំ

ចិត្តដែលគេគ្រប់គ្រងហើយនាំសុខមកឲ្យ

ខុ. ធ.

១១៧- វិហញ្ញតិ ចិត្តវសានុវត្តី

អ្នកប្រព្រឹត្តតាមអំណាចចិត្តរមែងលំបាក

ខុ. ជា. ទុក.

១១៨- ចិត្តំ អត្តនោ ឧជុកមកំសុ

បណ្ឌិតទាំងឡាយ បានធ្វើចិត្តរបស់ខ្លួនឲ្យត្រង់ហើយ

ទី. មហា.

១១៩- សចិត្តបរិយាយកុសលា ភវេយ្យុំ

បុគ្គលទាំងឡាយគប្បីជាអ្នកឈ្លាសក្នុងបរិយាយនៃចិត្តរបស់ខ្លួន

អង្គ. ទសក.

១២០- តេលបត្តំ យថា បរិហរេយ្យ ឯវំ សចិត្តមនុរក្ខេ

បុគ្គលគប្បីរក្សាចិត្តរបស់ខ្លួន ដូចជាគេរក្សាភាជន៍ដែលពេញ
ដោយប្រេង

ខុ. ជា. ឯក.

១២១- សចិត្តមនុរក្ខថ

អ្នកទាំងឡាយចូរតាមរក្សាចិត្តរបស់ខ្លួន

ខុ. ធ.

១២២- ចិត្តំ រក្ខេថ មេធាវី

អ្នកមានប្រាជ្ញា គប្បីរក្សានូវចិត្ត

ខុ. ធ.

១២៣- យតោ យតោ ច បាបកំ តតោ តោ មនោ និវារយេ

បើបាបកើតអំពីអារម្មណ៍ណាៗ បុគ្គលគប្បីហាមចិត្ត
ចាកអារម្មណ៍នោះៗ

សំ. ស.

៨- ជយវគ្គ

"ពួកធម៌និយាយអំពីជំនះ"

១២៤- ជយំ វេរំ បសវតិ

អ្នកឈ្នះរមែងជួបប្រទះនូវពៀរ

សំ. ស., ខុ. ធ.

១២៥- សព្វទានំ ធម្មទានំ ជិនាតិ

ធម្មទានរមែងឈ្នះនូវទានទាំងពួង

ខុ. ធ.

១២៦- សព្វរសំ ធម្មរសោ ជិនាតិ

រសធម៌រមែងឈ្នះនូវរសទាំងអស់

ខុ. ធ.

១២៧- សព្វរតឹ ធម្មរតិ ជិនាតិ

សេចក្តីត្រេកអរក្នុងធម៌ រមែងឈ្នះអំណរទាំងអស់

ខុ. ធ.

១២៨- តណ្ហក្ខយោ សព្វទុក្ខំ ជិនាតិ

ការអស់តណ្ហា រមែងឈ្នះនូវទុក្ខទាំងពួង

ខុ. ធ.

១២៩- ន តំ ជិតំ សាធុ ជិតំ យំ ជិតំ អវជិយ្យតិ

ជំនះណាត្រឡប់ចាញ់វិញ ជំនះនោះជាជំនះមិនល្អឡើយ

ខុ. ជា. ឯក.

១៣០- តំ ខោ ជិតំ សាធុ ជិតំ យំ ជិតំ នាវជិយ្យតិ

ជំនះណាមិនត្រឡប់ចាញ់វិញ ជំនះនោះឯងជាជំនះល្អ

ខុ. ជា. ឯក.

១៣១- អក្កោធេន ជិនេ កោធំ

បុគ្គលគប្បីឈ្នះនូវមនុស្សក្រោធ ដោយការមិនក្រោធ

ខុ. ធ,. ខុ. ជា. ទុក.

១៣២- អសាធុំ សាធុនា ជិនេ

បុគ្គលគប្បីឈ្នះមនុស្សមិនល្អ ដោយសេចក្តីល្អ

ខុ. ធ,. ខុ. ជា. ទុក.

១៣៣- ជិនេ កទរិយំ ទានេន

បុគ្គលគប្បីឈ្នះមនុស្សកំណាញ់ស្វិតស្វាញ ដោយការឲ្យ

ខុ. ធ,. ខុ. ជា. ទុក.

៩- ទានវគ្គ

"ពួកធម៌និយាយអំពីទាន (អំណោយ)"

១៣៥- ទានញ្ច យុទ្ធញ្ច សមានមាហុ

លោកពោលថា ទាននឹងចំបាំងស្មើគ្នា

សំ. ស., ខុ. ជា. អដ្ឋក.

១៣៦- នត្ថិ ចិត្តេ បសន្នម្ហិ អប្បកា នាម ទក្ខិណា

កាលបើចិត្តជ្រះថ្លាហើយ ទក្ខិណាទានមិនឈ្មោះថាតិចតួចឡើយ

ខុ. វិ.

១៣៧- វិចេយ្យ ទានំ សុគតប្បសត្ថំ

ការពិចារណាហើយឲ្យ ព្រះសុគតទ្រង់សរសើរ

សំ. ស., ខុ. ជា. អដ្ឋក., ខុ. បេត.

១៣៨- ពាល ហវេ នប្បសំសន្តិ ទានំ

បុគ្គលពាលទាំងឡាយ មិនសរសើរនូវទានឡើយ

ខុ. ធ.

១៣៩- ទទំ មិត្តានិ គន្ថតិ

អ្នកឲ្យ រមែងចងពួកមិត្របាន

សំ. ស.

១៤០- ទទំ បិយោ ហោតិ ភជន្តិ នំ ពហូ

អ្នកឲ្យរមែងជាទីស្រឡាញ់ មនុស្សទាំងឡាយច្រើន

តែងរាប់រកនូវអ្នកឲ្យនោះ

អង្គ. បញ្ចក.

១៤១- ទទមានោ បិយោ ហោតិ

អ្នកឲ្យ រមែងជាទីស្រឡាញ់ (នៃជនដទៃ)

អង្គ. បញ្ចក.

១៤២- សុខស្ស ទាតា មេធាវី សុខំ សោ អធិគច្ឆតិ

អ្នកមានប្រាជ្ញាជាអ្នកឲ្យនូវសេចក្តីសុខ (ដល់អ្នកឯទៀតហើយ)

លោករមែងបាននូវសេចក្តីសុខ (នោះមកខ្លួនវិញ)

អង្គ. បញ្ចក.

១៤៣- មនាបទាយី លភតេ មនាបំ

អ្នកឲ្យរបស់គាប់ចិត្ត រមែងបានរបស់គាប់ចិត្តវិញ

អង្គ. បញ្ចក.

១៤៤- សេដ្ឋន្ទទោ សេដ្ឋមុបេតិ ឋានំ

អ្នកឲ្យទីឋានដ៏ប្រសើរ រមែងដល់នូវទីឋានដ៏ប្រសើរ

អង្គ. បញ្ចក.

១៥៥- អគ្គស្ស ទាតា លភតេ បុនគ្គំ

អ្នកឲ្យវត្ថុដ៏លើស រមែងបាននូវវត្ថុដ៏លើសវិញ

អង្គ. បញ្ចក.

១៥៦- ទទតោ បុញ្ញំ បវឌ្ឍតិ

បុណ្យរមែងចំរើនដល់អ្នកឲ្យ

ទី. មហា., ខុ. ឧ.

១៥៧- ទទេយ្យ បុរិសោ ទានំ

បុរសគួរឲ្យនូវទាន

ខុ. ជា. សគ្គក.

១០- ទុក្ខវគ្គ

"ពួកធម៌និយាយអំពីទុក្ខ"

១៤៨- នត្ថិ ខន្ធសមា ទុក្ខា

ទុក្ខទាំងឡាយ ស្មើដោយខន្ធមិនមាន

ខុ. ធ.

១៤៩- សង្ខារា បរមា ទុក្ខា

សង្ខារទាំងឡាយ ជាទុក្ខក្រៃលែង

ខុ. ធ.

១៥០- ទុរាវាសា ឃរា ទុក្ខា

ផ្ទះទាំងឡាយ មានការគ្រប់គ្រងមិនល្អ ជាទុក្ខ

ខុ. ធ.

១៥១- ទលិទ្ទិយំ ទុក្ខំ លោកេ

សេចក្ដីទ័លក្រ ជាទុក្ខ ក្នុងលោក

អង្គ. ឆក្ក.

១៥២- ឥណាទានំ ទុក្ខំ លោកេ

ការជំពាក់បំណុលគេជាទុក្ខ ក្នុងលោក

អង្គ. ឆក្ក.

១៥៣- ទុក្ខំ អនាថោ វិហរតិ

មនុស្សឥតទីពឹង តែងនៅជាទុក្ខ

អង្គ. ទសក.

១៥៤- ទុក្ខំ សេតិ បរាជិតោ

អ្នកចាញ់គេ តែងនៅជាទុក្ខ

សំ. ស., ខុ. ធ.

១៥៥-　　　　　អកិញ្ចនំ នានុបតន្តិ ទុក្ខា

សេចក្តីទុក្ខទាំងឡាយ រមែងមិនធ្លាក់តាមនូវបុគ្គលដែលឥតកង្វល់

ខុ. ធ.

១១- ធម្មវគ្គ

"ពួកធម៌និយាយអំពីធម៌"

១៥៦-　　　　　ធម្មោ រហទោ អកទ្ទមោ

ធម៌ដូចអន្លង់ មិនមានភក់

ខុ. ជា. ឆក្ក.

១៥៧-　　　　　មនោបុព្វង្គមា ធម្មា

ធម៌ទាំងឡាយ មានចិត្តជាប្រធាន

ខុ. ធ.

១៥៨-　　　　　ធម្មោ ហិ ឥសិនំ ធជោ

ធម៌ហ្នឹងឯង ជាទង់ជ័យរបស់ឥសីទាំងឡាយ

សំ. និ,. អង្គ. ចតុក្ក, ខុ. ជា. អសីតិ.

១៥៩-　　　　　សតំ ធម្មោ ទុរន្វយោ

ធម៌របស់សប្បុរសទាំងឡាយ គេដឹងបានដោយលំបាក

សំ. ស, ខុ. ជ. ទុក., ខុ. ជា. ទសព.

១៦០-　　　　　សតញ្ច ធម្មោ ន ជរំ ឧបេតិ

ធម៌របស់សប្បុរសទាំងឡាយ មិនចូលទៅកាន់ជរា

សំ. ស., ខុ. ធ. ខុ. ជា. អសីតិ.

១៦១-　　　　　សទ្ធម្មោ សព្ភិ រក្ខិតោ

ព្រះសទ្ធម្ម ដែលសប្បុរសទាំងឡាយរក្សាទុក

ទី. មហា.

១៦២- ធម្មោ សុចិណ្ណោ សុខមាវហាតិ

ធម៌ដែលបុគ្គលប្រព្រឹត្តល្អហើយតែងនាំសុខមកឲ្យ

សំ. ស,. ខុ. ស., ខុ. ជា. ទសព., ខុ. ថេរ.

១៦៣- សព្វេសំ សហិតោ ហោតិ សទ្ធម្មេ សុប្បតិដ្ឋិតោ

អ្នកតាំងមាំក្នុងព្រះសទ្ធម្មនោះ ឈ្មោះថាជាអ្នកទំនុកបំរុងដល់ជនទាំងពួង

អង្គ. អដ្ឋក.

១៦៤- ធម្មប្បីតិ សុខំ សេតិ

អ្នកក្រេបធម៌ តែងនៅជាសុខ

ខុ. ធ.

១៦៥- ធម្មចារី សុខំ សេតិ

អ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ តែងនៅជាសុខ

ខុ. ធ., ខុ. ឧ.

១៦៦- ធម្មោ ហវេ រក្ខតិ ធម្មចារឹ

ធម៌ហ្នឹងឯង តែងរក្សាអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌

ខុ. ជា. ទសក., ខុ. ថេរ.

១៦៧- ន ទុគ្គតឹ គច្ឆតិ ធម្មចារី

អ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ មិនទៅកាន់ទុគ្គតិ

ខុ. ជា. ទសក., ខុ. ថេរ.

១៦៨- ធម្មេ ឋិតំ ន វិជហាតិ កិត្តិ

កេរ្តិ៍ឈ្មោះមិនលះបង់បុគ្គលដែលតាំងនៅក្នុងធម៌ឡើយ

អង្គ. បញ្ចក.

១៧០- សព្វេ ធម្មា នាលំ អភិនិវេសាយ

មិនគួរប្រកាន់ធម៌ទាំងពួងស្អិតពេកឡើយ

ម. ម.

១៧១- យោនិសោ វិចិនេ ធម្មំ

បុគ្គលគប្បីពិចារណាធម៌ ដោយឧបាយ

ម. ឧ,. សំ. ស., អង្គ. សត្តក.

១៧២- ធម្មញ្ចរេ សុចរិតំ

បុគ្គលគប្បីប្រព្រឹត្តនូវសុចរិតធម៌

ខុ. ធ., ខុ. ឧ.

១៧៣- សទ្ធម្មោ គរុកាតព្វោ

បុគ្គលគួរគោរពព្រះសទ្ធម្ម

អង្គ. ចតុក្ក.

១៧៤- កណ្ហំ ធម្មំ វិប្បហាយ

បណ្ឌិតគួរលះធម៌ខ្មៅចេញ

សំ. មហា., ខុ. ធ.

១៧៥- សុក្កំ ភាវេថ បណ្ឌិតោ

បណ្ឌិតគួរចំរើនធម៌ស

សំ. មហា,. ខុ. ធ.

១២- បកិណ្ណកវគ្គ

"ពួកធម៌រាយរង"

១៧៦- អដ្ឋង្គិកោ ច មគ្គានំ ខេមំ អមតគាមិនំ

បណ្តាផ្លូវទាំងឡាយផ្លូវមានអង្គ៨ជាផ្លូវឲ្យដល់អមតធម៌ដ៏ក្សេម

ម. ម.

១៧៧- យំ កិញ្ចិ សមុទយធម្មំ សព្វន្តំ និរោធធម្មំ

របស់ណាមួយ មានកិរិយាកើតឡើងជាធម្មតា របស់ទាំងអស់ នោះ មានកិរិយារលត់ទៅវិញជាធម្មតា

សំ. មហា.

១៧៨- អារោគ្យបរមា លាភា

ការមិនមានរោគ ជាលាភដ៏ក្រៃលែង

ម. ម., ខុ. ធ.

១៧៩- ជិឃច្ឆា បរមា រោគា

សេចក្តីឃ្លាន ជារោគដ៏ក្រៃលែង

ខុ. ធ.

១៨០- សង្ខារា សស្សតា នត្ថិ

សង្ខារទាំងឡាយ ឥតទៀងទាត់ទេ

ខុ. ធ.

១៨១- អនិច្ចា វត សង្ខារា

ឱហ្ន៎! សង្ខារទាំងឡាយ មិនទៀងសោះឡើយ!

ទី. មហា,. សំ. ស., សំ. និ.

១៨២- ទុល្លភា ខណសម្បត្តិ

ការដល់ព្រមនៃខណៈ រកបានដោយកម្រ

ភា. ភា.

១៨៣- ទុល្លភំ ទស្សនំ ហោតិ សម្ពុទ្ធានំ អភិណ្ហសោ

ការឃើញនូវព្រះសម្ពុទ្ធទាំងឡាយរឿយៗ ជាការបានដោយកម្រ

ម. ម. ខុ. សុ.

១៨៤- ខណោ វោ មា ឧបច្ចគា

ខណៈ កុំកន្លងនូវអ្នកទាំងឡាយឡើយ

អង្គ. អដ្ឋក., ខុ. ធ., ខុ. សុ.

១៨៥- អតិបតតិ វយោ ខណោ តថេវ

វ័យតែងកន្លងផុតទៅ ដូចគ្នានឹងខណៈដែរ

ខុ. ជា. ឯក.

១៨៦- កាលោ ឃសតិ ភូតានិ សព្វានេវ សហត្តនា

កាលវេលាតែស៊ីនូវពួកសត្វទាំងអស់ព្រមទាំងខ្លួនឯងផង

ខុ. ជា. ទុក.

១៨៧- ឥតិ វិស្សដ្ឋកម្មន្តេ អត្ថា អច្ចេន្តិ មាណវេ

ប្រយោជន៍ទាំងឡាយតែងកន្លងនូវមនុស្សទាំងឡាយ ដែលមាន

ការងារលះបង់ហើយ

ទី. បាដិ.

១៨៨- នក្ខត្តំ បដិមានេន្តំ អត្ថោ ពាលំ ឧបច្ចគា

ប្រយោជន៍កន្លងហើយ នូវមនុស្សល្ងង់ ដែលរាប់អាននូវនក្ខត្ត

ឫក្ស

ខុ. ជា. ឯក.

១៨៩- អត្ថោ អត្ថស្ស នក្ខត្តំ កឹ ករិស្សន្តិ តារកា

ប្រយោជន៍ជានក្ខត្តឫក្សរបស់ប្រយោជន៍ទេតើ ផ្កាយទាំងឡាយ

នឹងធ្វើអ្វីឲ្យ!

ខុ. ជា. ឯក.

១៩០- វសោ ឥស្សរិយំ លោកេ

អំណាចជាធំក្នុងលោក

សំ. ស.

១៩១- សិរី ភោគានមាសយោ

សិរី ជាដំណេកនៃភោគៈទាំងឡាយ

សំ. ស.

១៩២- កិច្ឆា វុត្តិ អសិប្បស្ស

ការប្រព្រឹត្តរបស់បុគ្គលមិនមានសិប្បៈ ជាការលំបាក

ខុ. ជា. ទ្វារទស.

១៩៣- សាធុ ខោ សិប្បកំ នាម អបិ យាទិសកីទិសំ

ធម្មតាសិប្បៈទោះបីរប៉ិចរប៉ីសោះទេ ក៏គង់ញ៉ាំងប្រយោជន៍ឲ្យ

សម្រេចបានដែរ

ខុ. ជា. ឯក.

១៩៤- សព្វញ្ចេ បឋវី ទជ្ជា នាកតញ្ញុំ អភិរាធយេ

បើទុកជាប្រគល់នូវផែនដីទាំងមូលឲ្យ ក៏ធ្វើបុគ្គលអកតញ្ញូឲ្យ

ត្រេអររមិនបានឡើយ

ខុ. ជា. ឯក.

១៩៥- ហនន្តិ ភោគា ទុម្មេធំ

ភោគៈ ទាំងឡាយ តែងសម្លាប់មនុស្សឥតបញ្ញា

ខុ. ធ.

១៩៦- សក្ការោ កាបុរិសំ ហន្តិ

សក្ការៈ តែងសម្លាប់បុរសអាក្រក់

វិ. បុល. សំ. ស., សំ. និ.

១៩៧- កិច្ឆោ មនុស្សប្បដិលាភោ

ការបានជាតិជាមនុស្ស ជាការក្រ

ខុ. ធ.

១៩៨- កិច្ឆំ មច្ចាន ជីវិតំ

ការរស់នៅរបស់សត្វទាំងឡាយ ជាការក្រ

ខុ. ធ.

១៩៩- កិច្ឆំ សទ្ធម្មស្សវនំ

ការស្តាប់ធម៌របស់សប្បុរស ជាការក្រ

ខុ. ធ.

២០០- កិច្ឆោ ពុទ្ធានមុប្បាទោ

ការកើតឡើង នៃលោកអ្នកត្រាស់ដឹងទាំងឡាយ ជាការក្រ

ខុ. ធ.

២០១- អសជ្ឈាយមលា មន្តា

មន្តទាំងឡាយ មានការមិនស្វាធ្យាយជាមន្ទិល

អង្គ. អដ្ឋក., ខុ. ធ.

២០២- អនុដ្ឋានមលា ឃរា

ផ្ទះទាំងឡាយ មានការមិនជួសជុលជាមន្ទិល

អង្គ. បញ្ចក., ខុ. ធ.

២០៣- មលំ វណ្ណស្ស កោសជ្ជំ

សេចក្តីខ្ជិល ជាមន្ទិលនៃពណ៌សម្បុរ

អង្គ. អដ្ឋក., ខុ. ធ.

២០៤- មលិត្ថិយា ទុច្ចរិតំ

ទុច្ចរិតជាមន្ទិលរបស់ស្ត្រី

អង្គ. អដ្ឋក,. ខុ. ធ.

២០៥- សុទ្ធិ អសុទ្ធិ បច្ចត្តំ

សេចក្តីបរិសុទ្ធិ នឹងមិនបរិសុទ្ធិ មានចំពោះខ្លួន

ខុ. ធ., ខុ. មហា., ខុ. ចូ.

២០៦- នាញ្ញោ អញ្ញំ វិសោធយេ

អ្នកដទៃធ្វើអ្នកដទៃឲ្យបរិសុទ្ធមិនបានទេ

ខុ. ធ., ខុ. មហា,. ខុ. ចូ.

២០៧- សុទ្ធស្ស សុចិកម្មស្ស សទា សម្បជ្ជតេ វតំ

វត្តតែងសម្រេចដល់អ្នកបរិសុទ្ធ មានការងារស្អាតសព្វៗកាល

ម. ម.

២០៨- សុទស្សំ វជ្ជមញ្ញេសំ អត្តនោ បន ទុទ្ទសំ

ទោសរបស់ជនទាំងឡាយដទៃងាយឃើញ ចំណែកខាងទោស

របស់ខ្លួនវិញមិនងាយឃើញទេ។

ខុ. ធ.

២០៩- នត្ថិ លោកេ រហោ នាម បាបកម្មំ បកុព្វតោ

ឈ្មោះថាទីស្ងាត់របស់អ្នកធ្វើបាបកម្មមិនមានក្នុងលោកសោះ

ឡើយ

អង្គ. តិក., ខុ. ជា. ចតុក្ក.

២១០- នេសា សភា យត្ថ ន សន្តិ សន្តោ

សប្បុរសទាំងឡាយ មិនមានក្នុងទីប្រជុំណា ទីប្រជុំនោះ មិន

ឈ្មោះថាសភាឡើយ

សំ. ស., ខុ. ជា. អសីតិ.

២១១- ភោគា សន្និចយំ យន្តិ វម្មិកោវុបចីយតិ

ភោគៈទាំងឡាយ (របស់អ្នកគ្រប់គ្រងផ្ទះល្អ) រមែងដល់នូវកិរិយា ពូនដូចជាដំបូកដែលកណ្ដៀរពូនឡើង

ទី. បាដិ.

២១២- អលំ ពាលស្ស មោហាយ នោ ច បារគវេសិនោ

រូបឆោម អាចធ្វើមនុស្សល្ងង់ឲ្យវង្វេងបាន តែមិនអាចធ្វើមនុស្ស អ្នកស្វែងរកព្រះនិព្វានឲ្យវង្វេងបានឡើយ

ម. ម., ខុ. ថេរ.

២១៣- រូបំ ជីរតិ មច្ចានំ នាមគោត្តំ ន ជីរតិ

រូបរបស់សត្វទាំងឡាយតែងគ្រាំគ្រា ឯនាមនឹងគោត្រមិនចេះ គ្រាំគ្រាឡើយ

សំ. ស.

២១៤- ថីនំ ភាវោ ទុរាជានោ

ភាពរបស់ស្ត្រីទាំងឡាយ គេដឹងបានដោយក្រ

ខុ. ជា. ឯក.

២១៥- ឧក្កដ្ឋេ សូរមិច្ឆន្តិ

ក្នុងការសង្គ្រាម តែងត្រូវការមនុស្សក្លៀវក្លា

ខុ. ជា. ឯក.

២១៦- មន្តីសុ អកុតូហលំ

ក្នុងវេលាប្រឹក្សា តែងត្រូវការមនុស្សដែលមិននិយាយឥត ប្រយោជន៍

ខុ. ជា. ឯក.

២១៧- បិយញ្ញូ អន្នបានម្ហិ

ក្នុងគ្រាបានបាយទឹក រមែងត្រូវការមនុស្សជាទីស្រឡាញ់

ខុ. ជា. ឯក.

២១៨- អត្ថេ ជាតេ ច បណ្ឌិតំ

កាលអាច់ប្រស្នាកើតឡើង រមែងត្រូវការបណ្ឌិត

ខុ. ជា. ឯក.

២១៩- អាបទាសុ ថាមោ វេទិតព្វោ

កម្លាំងចិត្ត គប្បីដឹងបានក្នុងវេលាមានអន្តរាយ

ខុ. ឱ.

២២០- យសោ លទ្ធា ន មជ្ជេយ្យ

មុគ្គលបានយសហើយ មិនគួរស្រវឹងឡើយ

ខុ. ជា. ចតុក្ក.

២២១- ចាគមនុព្រូហេយ្យ

គប្បីចំរើននូវចាគៈ

ម. ឱ.

២២២- សន្តិមេវ សិក្ខេយ្យ

គប្បីសិក្សាសេចក្ដីស្ងប់ តែឲ្យមែនទែន

ម. ឱ.

២២៣- លោកាមិសំ បជហេ សន្តិបេក្ខោ

អ្នកសំឡឹងនូវសេចក្ដីស្ងប់ គប្បីលះអាមិសក្នុងលោក

សំ. ស.

២២៤- តំ គណ្ហេយ្យ យទបណ្ណកំ

របស់ណា មិនខុស គប្បីកាន់យករបស់នោះ

ខុ. ជា. ឯក.

២២៥- សនាថា វិហរថ មា អនាថា

អ្នកទាំងឡាយចូរនៅមានទីពឹង កុំនៅឥតទីពឹងឡើយ

អង្គ. ទសក.

២២៦- នាញ្ញំ និស្សាយ ជីវេយ្យ

មិនគួររស់នៅអាស្រ័យបុគ្គលដទៃទេ

ខុ. ឧ.

២២៧- អារោគ្យមិច្ឆេ បរមញ្ច លាភំ

បុគ្គលគប្បីចង់បាននូវការមិនមានរោគ ដែលជាលាភយ៉ាង
ក្រៃលែង

ខុ. ជា. ឯក.

២២៨- អតីតំ នាន្វាគមេយ្យ

មិនគួរនឹកដល់របស់ដែលកន្លងទៅហើយទេ

ម. ឧ.

២២៩- នប្បជិកង្ខេ អនាគតំ

មិនគួរចង់បានរបស់ដែលមិនទាន់មានមកដល់ឡើយ

ម. ឧ.

១៣- បញ្ញាវគ្គ

"ពួកធម៌និយាយអំពីបញ្ញា"

២៣០- អយោគា ភូរិសង្ខយោ

ការអស់បញ្ញា ព្រោះមិនមានព្យាយាម

ខុ. ធ.

២៣១- ឯកោ វ សេយ្យោ បុរិសោ សបញ្ញោ

យោ ភាសិតស្ស វិជានាតិ អត្ថំ

បុរសណាដឹងច្បាស់នូវសេចក្ដីនៃភាសិត បុរសនោះជាអ្នក

មានបញ្ញាសូម្បីម្នាក់ឯងក៏គង់ប្រសើរជាង

ខុ. ជា. ឯក.

២៣២- តថត្តានំ និវេសេយ្យ យថា ភូរិ បវឌ្ឍតិ

បញ្ញាចម្រើនបែបណា គួរតាំងខ្លួនបែបនោះ

ខុ. ធ.

២៣៣- នត្ថិ ឈានំ អបញ្ញស្ស

ការពិនិត្យ មិនមានដល់បុគ្គលឥតបញ្ញា

ខុ. ធ.

២៣៤- នត្ថិ បញ្ញាសមា អាភា

ពន្លឺស្មើដោយបញ្ញា មិនមាន

សំ. ស.

២៣៥- បញ្ញំ នប្បមជ្ជេយ្យ

បុគ្គល មិនគួរប្រមាទនូវបញ្ញាឡើយ

ម. ឧ.

២៣៦- បញ្ញា ចេនំ បសាសតិ

បញ្ញា តែងគ្រប់គ្រងនូវបុរសនោះ

ស. ស.

២៣៧- បញ្ញាជីវីជីវិតមាហ សេដ្ឋំ

អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ លោកហៅជីវិតរបស់អ្នករស់នៅដោយបញ្ញា

ថាប្រសើរបំផុត

សំ. ស., ខុ. សុ.

២៣៨- បញ្ញា នត្ថិ អឈាយតោ

បញ្ញាមិនមានដល់អ្នកដែលមិនពិនិត្យ

ខុ. ធ.

២៣៩- នរានំ រតនំ បញ្ញា

បញ្ញា ជារតនៈ របស់នរជនទាំងឡាយ

សំ. ស.

២៤០- បញ្ញាយត្ថំ វិបស្សតិ

បុគ្គលឃើញច្បាស់នូវសេចក្តី (របស់ធម៌) ដោយបញ្ញា

អង្គ. សត្តក.

២៤១- បញ្ញាយ បរិសុជ្ឈតិ

បុគ្គលបរិសុទ្ធ ដោយសារបញ្ញា

ខុ. ស.

២៤២- បញ្ញាយ មគ្គំ អលសោ នវិន្ទតិ

មនុស្សខ្ជិលមិនបាននូវផ្លូវនៃបញ្ញាឡើយ

ខុ. ធ.

២៤៣- បញ្ញា លោកស្មិ បជ្ជោតោ
បញ្ញា ជាពន្លឺ ក្នុងលោក
សំ. ស.

២៤៤- បញ្ញា វ ធនេន សេយ្យោ
បញ្ញាហ្នឹងឯង ប្រសើរជាងទ្រព្យ
ម. ម., ខុ. ថេរ.

២៤៥- បញ្ញា ហិ សេដ្ឋា កុសលា វទន្តិ
អ្នកឈ្លាសវៃទាំងឡាយ តែងពោលថាបញ្ញាហ្នឹងឯង
ប្រសើរបំផុត
ខុ. ជា. សត្តក.

២៤៦- ពហូនំ វត អត្ថាយ សប្បញ្ញោ ឃរមាវសំ
អ្នកមានបញ្ញានៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់មនុស្ស
ច្រើនៗ
អង្គ. អដ្ឋក.

២៤៧- យោគា វេ ជាយតី ភូរិ
ប្រាជ្ញាតែងកើត ព្រោះសេចក្តីព្យាយាម
ខុ. ធ.

២៤៨- សាកច្ឆាយ បញ្ញា វេទិតព្វា
បញ្ញា គេត្រូវដឹងបាន ដោយសាកច្ឆា
ខុ. ឧ.

២៤៩- សុខោ បញ្ញាបដិលាភោ
ការបាននូវបញ្ញា នាំមកនូវសេចក្តីសុខ
ខុ. ឧ.

២៥០- សុស្សូសំ លភតេ បញ្ញំ
អ្នកស្តាប់ល្អ រមែងបានបញ្ញា
សំ. ស., ខុ. ស.

១៤- បមាទវគ្គ

"ពួកធម៌និយាយអំពីសេចក្តីប្រមាទ"

២៥១- តេ ទីឃរត្តំ សោចន្តិ យេ បមជ្ជន្តិ មាណវា
មាណពទាំងឡាយណាប្រមាទ មាណពទាំងឡាយនោះ
តែងសោយសោកអស់កាលយូរ
ម. ឧ.

២៥២- បមាទមនុយុញ្ជន្តិ ពាលា ទុម្មេធិនោ ជនា
ជនពាលទាំងឡាយឥតបញ្ញា តែងប្រកបរឿយៗ នូវ
សេចក្តីប្រមាទ
ម. ម., សំ. ស., ខុ. ធ.

២៥៣- បមាទេន ន សំវសេ
បុគ្គលមិនគួរសមគប់ ដោយសេចក្តីប្រមាទ
ខុ. ធ., ខុ. ស., ខុ. មហ.

២៥៤- បមាទោ គរហិតោ សទា
សេចក្តីប្រមាទ បណ្ឌិតតិះដៀលគ្រប់កាល
ខុ. ធ.

២៥៥- បមាទោ មច្ចុនោ បទំ
សេចក្តីប្រមាទ ជាផ្លូវនៃសេចក្តីស្លាប់
ខុ. ធ., ខុ. ជា. គឹស.

២៥៦- បមាទោ រក្ខតោ មលំ

សេចក្តីប្រមាទ ជាមន្ទិលរបស់អ្នករក្សា

អង្គ. អដ្ឋក., ខុ. ធ.

២៥៧- មា បមាទមនុយុញ្ជេថ

ចូរកុំប្រកបរឿយៗ នូវសេចក្តីប្រមាទ

ម. ម., សំ. ស., ខុ. ធ.

២៥៨- យេ បមត្តា យថា មតា

ពួកជនណាប្រមាទ ពួកជននោះទុកដូចជាស្លាប់

ខុ. ធ., ខុ., ជា. តឹស.

១៥- បាបវគ្គ

"ពួកធម៌និយាយអំពីបាប"

២៥៩- តបសា បជហន្តិ បាបកម្មំ

សាធុជនទាំងឡាយ តែងលះបង់បាបកម្មដោយតបៈ

ខុ. ជា. អដ្ឋក.

២៦០- ទុក្ខោ បាបស្ស ឧច្ចយោ

ការសន្សំបាប នាំមកនូវសេចក្តីទុក្ខ

ខុ. ធ.

២៦១- ធម្មំ មេ ភណមានស្ស ន បាបមុបលិប្បតិ

បាបមិនជិតដាមដល់អាត្មាអញដែលពោលនូវធម៌

ខុ. ជា. សត្តក.

២៦២- ន ឃាសហេតូប ករេយ្យ បាបំ

បុគ្គលមិនគួរធ្វើបាបព្រោះហេតុតែការស៊ីឡើយ

ខុ. ជា. នវក.

២៦៣- នត្ថិ អការិយំ បាបំ មុសាវាទិស្ស ជន្តុនោ

មនុស្សអ្នកនិយាយកុហក ឈ្មោះថាមិនធ្វើអំពើអាក្រក់តតអង្គីមានឡើយ

ខុ ធ ខុ ឥតិ

២៦៤- នត្ថិ បាបំ អកុព្វតោ

បាបមិនមានដល់អ្នកមិនធ្វើ

ខុ ធ

២៦៥- បាបំ បាបេន សុករំ

អំពើអាក្រក់ មនុស្សអាក្រក់ធ្វើបានដោយងាយ

វិ ចុល ខុ ខ

២៦៦- បាបានំ អករណំ សុខំ

ការមិនធ្វើបាបទាំងឡាយ នាំមកនូវសេចក្ដីសុខ

ខុ ធ

២៦៧- បាបានិ កម្មានិ ករោន្តិ មោហោ

ពួកមនុស្សតែងធ្វើនូវបាបកម្មទាំងឡាយ ព្រោះសេចក្ដីល្ងង់

ម. ម., ខុ. ជា. បកិណ្ណក.

២៦៨- បាបានិ បរិវជ្ជយេ

បុគ្គលគប្បីវៀរបង់នូវបាបទាំងឡាយ

ខុ. ធ.

២៦៩- បាបេន រមតី សុចិ

មនុស្សស្អាត មិនត្រេកអរ ក្នុងសេចក្តីអាក្រក់

វិ. មហា., ខុ. ឧ.

២៧០- មលា វេ បាបកា ធម្មា អស្មឹ លោកេ បរម្ហិ ច

បាបធម៌ទាំងឡាយជាមន្ទិលពិត ក្នុងលោកនេះនឹង

លោកខាងមុខ

អង្គ. អដ្ឋក., ខុ. ធ.

២៧១- សកម្មុនា ហញ្ញតិ បាបធម្មោ

មនុស្សមានសន្តានអាក្រក់ រមែងលំបាក ព្រោះ

កម្មរបស់ខ្លួន

ម. ម,. ខុ. ថេរ.

១៦- បុគ្គលវគ្គ

"ពួកធម៌និយាយអំពីបុគ្គល"

២៧២- អតិតិក្ខោ ធ វេរវា

មនុស្សរឹងត្អឹងពេក ជាអ្នកមានពៀរ

ខុ. ជា. ទ្វាទស.

២៧៣- អធុរាយំ ន យុញ្ជតិ

អ្នកមានបញ្ញា រមែងមិនប្រកបក្នុងផ្លូវដែលមិនមែនជាធុរៈ

ខុ. ចា. តេរស.

២៧៤- អធុរាយំ និយុញ្ជតិ

អ្នកឥតបញ្ញា រមែងប្រកបក្នុងផ្លូវដែលមិនមែនជាធុរៈ

ខុ. ជា. តេរស.

២៧៥- អនត្ថំ បរិវជ្ជេតិ អត្ថំ គណ្ហាតិ បណ្ឌិតោ

បណ្ឌិតតែងវៀរបង់នូវអំពើដែលឥតប្រយោជន៍ កាន់យកតែ
អំពើដែលជាប្រយោជន៍

អង្គ. ចតុក្ក.

២៧៦- អនយំ នយតិ ទុម្មេធោ

មនុស្សឥតប្រាជ្ញា តែងណែនាំផ្លូវដែលមិនគួរណែនាំ

ខុ. ជា. តេរស.

២៧៧- អនុបាទា វិមុច្ចន្តិ

ពួកសាធុជនតែងផុតស្រឡះ ព្រោះសេចក្ដីមិនប្រកាន់មាំ

ម. ឧ., អង្គ. តិក.

២៧៨- អនុបាយេន យោ អត្ថំ ឥច្ឆតិ សោ វិហញ្ញតិ

អ្នកណាចង់បានប្រយោជន៍ដោយគ្មានឧបាយ អ្នកនោះរមែង
លំបាក

ខុ. ជា. ឯក.

២៧៩- អសន្តេត្ថ ន ទិស្សន្តិ

ពួកអសប្បុរស មិនប្រាកដក្នុងទីនេះ

ខុ. ធ.

២៨០- អសន្តោ និរយំ យន្តិ

ពួកអសប្បុរសតែងទៅនរក

សំ. ស., ខុ. ជា. ទុក.

២៨១- អាហុនេយ្យា ច បុត្តានំ

មាតានឹងបិតា ជាអ្នកគួរដល់ការបូជារបស់កូនទាំងឡាយ

អង្គ. តិក., អង្គ. ចតុក្ក., ខុ. ឥតិ.

២៨២- ឥត្ថី ភណ្ឌានមុត្តមំ

ស្ត្រីជាទ្រព្យខ្ពង់ខ្ពស់ជាងភណ្ឌៈទាំងឡាយ

សំ. ស.

២៨៣- ឥត្ថី មលំ ព្រហ្មចរិយស្ស

ស្ត្រីជាមន្ទិលរបស់ព្រហ្មចារ្យ

សំ. ស.

២៨៤- ឥន្ទ្រិយានិ រក្ខន្តិ បណ្ឌិតា

ពួកបណ្ឌិត តែងរក្សានូវឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ

ទី. មហា., សំ. ស.

២៨៥- ឧជ្ឈត្តិពលា ពាលា

ជនពាលទាំងឡាយ មានការលើកទោសជាកម្លាំង

អង្គ. អដ្ឋក.

២៨៦- ឧបសន្តោ សុខំ សេតិ

អ្នកស្ងប់រម្ងាប់តែងនៅជាសុខ

វិ. ចូល., សំ. ស.

២៨៧- កវិ គាថានមាសយោ

ចិន្តកវី ជាទីអាស្រ័យនៃគាថាទាំងឡាយ

សំ. ស.

២៨៨- កុសលោ ច ជហាតិ បាបកំ

មនុស្សឈ្លាស តែងលះបង់នូវបាប

ទី. មហា., ខុ. ឧ.

២៨៩- គរុ ហោតិ សគារវោ

អ្នកគោរពគេ តែងមានគេគោរពវិញ

ខុ. ជា. មហា.

២៩០- ចោរា លោកស្មិមព្វុទា

ពួកចោរ ជាមនុស្សបំផ្លាញ់ក្នុងលោក

សំ. ស.

២៩១- ទន្តោ សេដ្ឋោ មនុស្សេសុ

មនុស្សមានខ្លួនទូន្មានហើយ ប្រសើរបំផុតជាងមនុស្សទាំងឡាយ

ខុ. ធ., ខុ. មហា., ខុ. ចូ.

២៩២- ទុដ្ឋោបិ ពហុភាសយិ

មនុស្សតែក្រោធហើយ និយាយច្រើន

ខុ. ជា. ទ្វាទស.

២៩៣- ទុល្លភោ អង្គសម្បន្នោ

អ្នកដល់ព្រមដោយអង្គគឺគុណ គេរកបានដោយលំបាក

ខុ. ជា. ទុក.

២៩៤- ទុល្លភោ បុរិសាជញ្ញោ

បុរសអាជានេយ្យ គេរកបានដោយកម្រ

ខុ. ស

២៩៥- ទូរេ សន្តោ បកាសេន្តិ

សប្បុរសទាំងឡាយតែងប្រកដក្នុងទីឆ្ងាយ

ខុ. ធ.

២៩៦- ធម្មកាមោ ភវំ ហោតិ

អ្នកស្រឡាញ់ធម៌ ជាមនុស្សចំរើន

ខុ. សុ.

២៩៧- ធីរោ ច ពលវា សាធុ យូថស្ស បរហារកោ

អ្នកប្រាជ្ញមានកម្លាំងរក្សានូវពួក ឲ្យសម្រេចប្រយោជន៍បាន

ខុ. ជា. សគ្គក.

២៩៩- ធីរោ ភោគេ អធិគម្ម សង្គណ្ហាតិ ច ញាតកេ

អ្នកប្រាជ្ញបានភោគៈទាំងឡាយហើយ តែងសង្គ្រោះនូវញាតិទាំងឡាយ

ខុ. ជា. ឆក្ក.

៣០០- ន ឧច្ចាវចំ បណ្ឌិតា ទស្សយន្តិ

ពួកបណ្ឌិត រមែងមិនសំដែង នូវអាការខ្ពស់ទាប

ខុ. ធ.

៣០១- ន ឧជុភូតា វិតថំ ភណន្តិ

មនុស្សត្រង់ទាំងឡាយ មិននិយាយឲ្យឃ្លាតសេចក្តីពិតឡើយ

ខុ ជា ចតុក្ក

៣០២- ន កាមកាមា លបយន្តិ សន្តោ

សប្បុរសទាំងឡាយ មិនចរចារព្រោះប្រាថ្នានូវកាម

ខុ. ធ.

៣០៣- នត្ថិ លោកេ អនិន្ទិតោ

ក្នុងលោក ឥតមានអ្នកដែលគេមិននិន្ទាឡើយ

ខុ. ធ.

៣០៤- នយំ នយតិ មេធាវី

អ្នកមានបញ្ញា តែងណែនាំផ្លូវដែលគួរណែនាំ

ខុ. ជា. គេរស.

៣០៥- ន សាធុ ពលវា ពាលោ យូថស្ស បរិហារកោ

ជនពាលមានកម្លាំងរក្សានូវពួក ឲ្យសម្រេចប្រយោជន៍មិនបានឡើយ

ខុ. ជា. សត្តក.

៣០៦- និជ្ឈត្តិពលា បណ្ឌិតា

បណ្ឌិតទាំងឡាយ មានការមិនសំឡឹងទោសជាកម្លាំង

អង្គ. អដ្ឋក.

៣០៧- នេកាសី លភតេ សុខំ

អ្នកស៊ីម្នាក់ឯង មិនបានសេចក្ដីសុខទេ

ខុ ជា ទ្វាទសក

៣០៨- បដិសង្ខានពលា ពហុស្សុតា

ពួកពហុស្សូត មានការពិចារណាជាកម្លាំង

អង្គ. អដ្ឋក.

៣០៩- បណ្ឌិតោ សីលសម្បន្នោ ជលំ អគ្គីវ ភាសតិ

បណ្ឌិតបរិបូណ៌ដោយសីល រមែងរុងរឿងដូចភ្លើងភ្លឺ

ទី. បាដិ.

៣១០- បរិភូតោ មុទុ ហោតិ

មនុស្សទន់ ត្រូវគេមើលងាយ

ខុ. ជា. ទ្វាទស.

៣១១- បុត្តា វត្ថុ មនុស្សានំ

កូនទាំងឡាយ ជាវត្ថុរបស់ពួកមនុស្ស

សំ. ស.

៣១២- បុព្វាចរិយាតិ វុច្ចរេ

មាតានឹងបិតា លោកហៅថាបុព្វាចារ្យ (របស់បុត្រ)

អង្គ. តិក., អង្គ. ចតុក្ក., ខុ. ឥតិ.

៣១៣- បូជកោ លភតេ បូជំ

អ្នកបូជាគេ រមែងបាននូវការបូជាវិញ

ខុ. ជា. មហា.

៣១៤- ផាតី កយិរា អវិហេថយំ បរំ

គួរធ្វើតែសេចក្តីចំរើន កុំបៀតបៀនអ្នកដទៃឡើយ

ខុ. ជា. សត្តក.

៣១៥- ពហុម្បិ រត្តោ ភាសេយ្យ

មនុស្សត្រេកអរ ហើយនិយាយច្រើន

ខុ. ជា. ទ្វាទសក.

៣១៦- ព្រហ្មាតិ មាតាបិតរោ

មាតានិងបិតាលោកហៅថា ព្រហ្ម (របស់បុត្រ)

អង្គ. តឹក., អង្គ. ចតុត្ថ., ខុ. ឥតិ.

៣១៧- ពាលោ អបរិណាយកោ

មនុស្សពាល មិនគួរជាអ្នកនាំមុខគេទេ

ខុ. ជា. ទុក.

៣១៨- ភត្តា បញ្ញាណមិត្ថិយា

ភស្តា ជាគ្រឿងប្រាកដរបស់ស្ត្រី

សំ. ស.

៣១៩- ភត្តុញ្ច គរុនោ សព្វេ បដិបូជេន្តិ បណ្ឌិតា

ពួកភរិយាជាបណ្ឌិត តែងរាប់អានប្តី នឹងមនុស្សដែលគួរគោរព ទាំងពួង

អង្គ. អដ្ឋក.

៣២០- មហាការុណិកោ នាថោ

លោកអ្នកប្រកបដោយករុណាធំ តែងជាទីពឹងគេ

ភា. ភា.

៣២១- យថាវាទី តថាការី

និយាយយ៉ាងណា ធ្វើយ៉ាងនោះ

ទី. មហា., ខុ. សុ., ខុ. ថេរ., ខុ. ជា. ចតុក្ក.

៣២២- យោ ច បុត្តានមស្សវោ

បណ្តាបុត្រទាំងឡាយ បុត្រណាជឿស្តាប់ (បុត្រនោះប្រសើរ)

សំ. ស.

៣២៣- យោ ពាលោ មញ្ញតី ពាល្យំ បណ្ឌិតោ វបិ តេន សោ

ជនពាលណា សំគាល់ថាខ្លួនពាល ជនពាលនោះ ហៅ

ថាបណ្ឌិត ដោយហេតុនោះក៏បាន

ខុ. ធ.

៣២៤- រក្ខេយ្យានាគតំ ភយំ

គប្បីរក្សានូវភ័យ ដែលមិនទាន់មកដល់

ខុ. ជា. ចតុក្ក.

៣២៥- វន្ទកោ បដិវន្ទនំ

អ្នកសំពះ រមែងបានទទួលការសំពះតប

ខុ. ជា. មហា.

៣២៦- វិស្សាសបរមា ញាតី

សេចក្តីស្និទ្ធស្នាល ជាញាតិយ៉ាងក្រៃលែង

ខុ. ធ.

៣២៧- សក្កត្វា សក្កតោ ហោតិ

អ្នកធ្វើសក្ការៈ រមែងជាអ្នកដែលគេធ្វើសក្ការៈវិញ

ខុ. ជា. មហា.

៣២៨- សតញ្ច គន្ធោ បដិវាតមេតិ

ក្លិនរបស់សប្បុរសទាំងឡាយ តែងផ្សាយទៅច្រាសខ្យល់បាន

អង្គ. តិក., ខុ. ធ.

៣២៩- សន្តោ ន តេ យេ ន វទន្តិ ធម្មំ

ជនទាំងឡាយណាមិននិយាយនូវធម៌ ជនទាំងឡាយ

នោះ មិនមែនជាសប្បុរសទេ

សំ. ស.

៣៣០- សន្តោ សគ្គបរាយនា

សប្បុរសទាំងឡាយ មានឋានសួគ៌ជាទីប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ

សំ. ស., ខុ. ជា. ទុក.

៣៣១- សន្តោ សត្តហិតេ រតា

សប្បុរសទាំងឡាយ ត្រេកអរក្នុងការទំនុកបំរុងសត្វ

ជាគកដ្ឋកថា

៣៣២- សព្វា ទិសា សប្បុរិសោ បវាយតិ

សប្បុរសផ្សព្វផ្សាយក្លិនទៅគ្រប់ទិស

អង្គ. តិត., ខុ. ធ.

៣៣៣- សាធុ ខោ បណ្ឌិតោ នាម

ឈ្មោះថាបណ្ឌិតសុទ្ធតែធ្វើប្រយោជន៍ឲ្យសម្រេច

សំ. ស., ខុ. ជា. ឯក.

៣៣៤- សាធុ សម្ពហុលា ញាតី

ញាតិច្រើនគ្នាធ្វើប្រយោជន៍ឲ្យសម្រេចបាន

ខុ. ជា. ឯក.

៣៣៥- សុវិជានោ ភវំ ហោតិ

អ្នកចំរើន តថាគតងាយដឹង

ខុ. សុ.

៣៣៦- សុវិជានោ បរាភវោ

អ្នកវិនាសក៏តថាគតងាយដឹងដែរ

ខុ. សុ.

៣៣៧- សុស្សូសា សេដ្ឋា ភរិយានំ

បណ្តាភរិយាទាំងឡាយ ភរិយាដែលស្តាប់បង្គាប់ប្រសើរបំផុត

សំ. ស.

៣៣៨- ហិរិនិសេធោ បុរិសោ កោចិ លោកស្មិ វិជ្ជតិ

បុរសអ្នកកំចាត់អកុសលដោយសេចក្តីខ្មាស មានតិចគ្នាងលោក

សំ. ស., ខុ. ធ.

៣៣៩- ហាបេតិ អត្ថំ ទុម្មេធោ

អ្នកឥតប្រាជ្ញា តែងបំផ្លាញប្រយោជន៍

ខុ. ជា. ឯក.

៣៤០- ទុក្កំ ករោតិ ទុម្មេធោ

មនុស្សឥតប្រាជ្ញា តែងធ្វើនូវការប្រទូស្ត

ខុ. ជា. ទសក.

១៧- បុញ្ញវគ្គ

"ពួកធម៌និយាយអំពីបុណ្យ"

៣៤១- បុញ្ញំ ចោរេហិ ទុហរំ

បុណ្យគឺចោរទាំងឡាយ លួចយកមិនបាន

សំ. ស.

៣៤២- បុញ្ញំ សុខំ ជីវិតសង្ខយម្ហិ

បុណ្យជាសុខ ក្នុងកាលជិតអស់ជីវិត

ខុ. ធ.

៣៤៣- បុញ្ញានិ កយិរាថ សុខាវហានិ

គួរធ្វើនូវបុណ្យទាំងឡាយ ដែលនាំសេចក្ដីសុខមកឲ្យ

សំ. ស., អង្គ. តិក.

៣៤៤- បុញ្ញានិ បរលោកស្មឹ បតិដ្ឋា ហោន្តិ បាណិនំ

បុណ្យរមែងជាទីពឹង របស់សត្វទាំងឡាយក្នុងលោកខាងមុខ

សំ. ស., អង្គ. បញ្ចក., ខុ. ជា. ទសក.

៣៤៥- សុខោ បញ្ញស្ស ឧច្ចយោ

ការសន្សំបុណ្យ នាំមកនូវសេចក្ដីសុខ

ខុ. ធ.

១៨- មច្ចុវគ្គ

"ពួកធម៌និយាយអំពីសេចក្ដីស្លាប់"

៣៤៦- អឌ្ឍា ចេវ ទលិទ្ទា ច សព្វេ មច្ចុបរាយនា

មនុស្សទាំងអស់ ទាំងអ្នកស្ដុកស្ដម្ភ ទាំងអ្នកទ័លក្រ
សុទ្ធតែមានសេចក្ដីស្លាប់នៅខាងមុខ

ទី. មហា,. ខុ. ជា. ឯក.

៣៤៧- អប្បញ្ហិទំ ជីវិតមាហុ ធីរា

អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ ពោលថាជីវិតនេះតិចណាស់

ម. ម., ខុ. ស., ខុ. ថេរ.

៣៤៨- ជរូបនីតស្ស ន សន្តិ តាណា

កាលសត្វត្រូវជរានាំចូលទៅជិតហើយ ទីពឹងទាំងឡាយ
មិនមានឡើយ

សំ. ស,. អង្គ. តិក,. ខុ. ជា. វិស.

៣៤៩- ន ចាបិ វិត្តេន ជរំ វិហន្តិ

បុគ្គលកំចាត់នូវជរា ដោយទ្រព្យពុំបានឡើយ

ម. ម., ខុ. ថេរ.

៣៥០- ន ទីឃមាយុំ លភតេ ធនេន

មនុស្សមិនបានអាយុវែង ព្រោះទ្រព្យទេ

ម. ម,. ខុ. ថេរ.

៣៥១- ន មិយ្យមានំ ធនមន្វេតិ កិញ្ចិ

ទ្រព្យបន្តិចបន្តួចនឹងទៅតាមមនុស្សស្លាប់មិនបានទេ

ម. ម., ខុ. ថេរ.

៣៥២- ន មិយ្យមានស្ស ភវន្តិ តាណា

កាលសត្វស្លាប់ ទីពឹងទាំងឡាយមិនមានទេ

ម. ម., ខុ. ថេរ.

៣៥៣- ន ហិ នោ សង្គរន្តេន មហាសេនេន មច្ចុនា

ការតទល់នឹងមច្ចុរាជ ដែលមានសេនាច្រើននោះពុំបានឡើយ

ម. ឧ., ខុ. ជា មហា.

៣៥៤- សព្វំ ភេទបរិយន្តំ ឯវំ មច្ចាន ជីវិតំ

ជីវិតរបស់សត្វទាំងឡាយ ដូចភាជន៍ដីគ្រប់បែប

មានការបែកធ្លាយជាទីបំផុត

ទី. មហា,. ខុ. សុ,. ខុ. មហា.

៣៥៥- សព្វេ វ និក្ខិបិស្សន្តិ ភូតា លោកេ សមុស្សយំ

ពួកសត្វទាំងអស់ នឹងដាក់ចុះនូវរាងកាយទុកក្នុងលោក

ទី. មហា,. សំ. ស.

១៩- មិត្តវគ្គ

"ពួកធម៌និយាយអំពីមិត្រ"

៣៥៦- អត្ថម្ហិ ជាតម្ហិ សុខា សហាយា

កាលបើសេចក្តីត្រូវការកើតឡើង សម្លាញ់ទាំងឡាយ ជាអ្នកនាំយកសុខមកឲ្យ

ខុ. ធ.

៣៥៧- នត្ថិ ពាលេ សហាយតា

សហាយតាគុណ មិនមានក្នុងបុគ្គលពាលទេ

វិ. មហា., ម. ឧ., ខុ. ធ.

៣៥៨- នោ ចេ លភេថ និបកំ សហាយំ ឯកោ ចរេ ន ច បាបានិ កយិរា

បើបុគ្គលមិនបាននូវសំឡាញ់មានប្រាជ្ញាចាស់ក្លាទេ គប្បីត្រាច់ទៅតែម្នាក់ឯង តែថាកុំគប្បីធ្វើនូវបាបទាំងឡាយឡើយ

វិ. មហា., ម. ឧ., ខុ. ធ.

៣៥៩- បាបមិត្តោ បាបសខោ បាបអាចារគោចរោ

បុគ្គលមានមិត្រអាក្រក់ មានសំឡាញ់អាក្រក់ រមែងមានមារយាទនឹងគោចរអាក្រក់ដែរ

ទី. មហា.

៣៦០- ភរិយា បរមា សខា

ភរិយាជាសំឡាញ់ដ៏ស្និទ្ធ

សំ. ស.

៣៦១- មាតា មិត្តំ សកេ ឃរេ

មាតាជាមិត្រក្នុងផ្ទះរបស់ខ្លួន

សំ. ស.

៣៦២- សត្ថោ បសវតោ មិត្តំ

ពួកឈ្មួញជាមិត្ររបស់អ្នកដើរផ្លូវឆ្ងាយ

សំ. ស.

៣៦៣- សចេ លភេថ និបកំ សហាយំ ចរេយ្យ

តេនត្តមនោ សតីមា

បើបុគ្គលបាននូវសំឡាញ់មានប្រាជ្ញាចាស់ក្លា គប្បីពេញចិត្ត

មានស្មារតីត្រាច់ទៅជាមួយសំឡាញ់នោះចុះ

វិ. មហា., ម. ឧ., ខុ. ធ.

៣៦៤- សព្វត្ថ បូជិតោ ហោតិ យោ មិត្តានំ ន ទុព្ភតិ

អ្នកណាមិនប្រទូស្តចំពោះមិត្រទាំងឡាយ អ្នកនោះរមែងមានគេ

បូជាក្នុងទីទាំងពួង

ខុ. ជា. នវក.

៣៦៥- សព្វេ អមិត្តេ តរតិ យោ មិត្តានំ ន ទុព្ភតិ

អ្នកណាមិនប្រទូស្តចំពោះមិត្រទាំងឡាយ អ្នកនោះរមែងឆ្លងផុត

នូវសត្រូវទាំងពួង

ខុ. ជា. នវក.

៣៦៦- សហាយោ អត្ថជាតស្ស ហោតិ មិត្តំ បុនប្បុនំ

សំឡាញ់ជាមិត្ររបស់អ្នកមានកិច្ចធុរះកើតឡើងរឿយៗ

សំ. ស.

៣៦៧- មិត្តទុព្ភោ ហិ បាបកោ

អ្នកប្រទូស្តមិត្រ ជាមនុស្សអាក្រក់

ខុ. ជា. ទសក.

២០- យាចនាវគ្គ

"ពួកធម៌និយាយអំពីសេចក្តីសូម"

៣៦៨- ទេស្សោ ច ហោតិ អតិយាចនាយ

មនុស្សដែលគេស្អប់ ព្រោះតែការសូមហួសប្រមាណ

វិ. មហាវិភង្គ., ខុ. ជា. តិក.

៣៦៩- ន តំ យាចេ យស្ស បិយំ ជិគីសេ

បុគ្គលមិនគួរសូមរបស់ជាទីស្រឡាញ់ ដែលគេលំបាកឲ្យឡើយ

វិ. មហាវិភង្គ., ខុ. ជា. តិក.

៣៧០- ន វេ យាចន្តិ សប្បញ្ញា

ពួកអ្នកមានបញ្ញា មិនសូមសោះឡើយ

ខុ. ជា. សត្តក.

៣៧១- យាចំ អទទមប្បិយោ

បុគ្គលកាលគេសូម មិនឲ្យរបស់ដែលគេសូម រមែងមិនជាទី
ស្រឡាញ់ (របស់អ្នកសូម)

វិ. មហាវិភង្គ., ខុ. ជា .សត្តក.

៣៧២- យាចកោ អប្បិយោ ហោតិ

អ្នកសូម រមែងមិនជាទីស្រឡាញ់ (របស់អ្នកឲ្យ)

វិ. មហាវិភង្គ., ខុ. ជា .សត្តក.

២១- រាជវគ្គ

"ពួកធម៌និយាយអំពីព្រះរាជា"

៣៧៣- កុទ្ធំ អប្បដិកុជ្ឈន្តោ រាជា រដ្ឋស្ស បូជិតោ

ព្រះរាជាទ្រង់មិនក្រោធតបទៅរកអ្នកក្រោធ រាស្ត្រតែងបូជា

ខុ. ជាចតុក្ក.

៣៧៤- ខត្តិយោ សេដ្ឋា ជនេតស្មឹ យេ គោត្តប្បដិសារិនោ

ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ប្រសើរបំផុត ជាងពួកជន ដែលប្រកាន់គោត្រ

ទី. បាដិ., ម. ម., សំ. ស., សំ. និ.

៣៧៥- រាជា មុខំ មនុស្សានំ

ព្រះរាជាជាប្រធានរបស់មនុស្សទាំងឡាយ

វិ. មហា., ម. ម., ខុ. សុ.

៣៧៦- រាជា រដ្ឋស្ស បញ្ញាណំ

ព្រះរាជាជាគ្រឿងប្រាកដរបស់រដ្ឋ

សំ. ស.

៣៧៧- សន្នទ្ធោ ខត្តិយោ តបតិ

ព្រះមហាក្សត្រិយ៍មានគ្រឿងក្រោះទ្រង់ហើយ រមែងរុងរឿង

សំ. និ., ខុ. ធ.

៣៧៨- សព្វំ រដ្ឋំ សុខំ ហោតិ រាជា ចេ ហោតិ ធម្មិកោ

បើព្រះរាជាទ្រង់ជាអ្នកប្រកបដោយធម៌ រាស្ត្រទាំងពួងតែងជាសុខ

អង្គ. ចតុក្ក,. ខុ. ជា. ចតុក្ក.

២២- វាចាវគ្គ

"ពួកធម៌និយាយអំពីវាចា"

៣៧៩- អភូតវាទី និរយំ ឧបេតិ

មនុស្សនិយាយមិនពិត រមែងចូលទៅរកនរក

ខុ. ធ.

៣៨០- ទុដ្ឋស្ស ផរុសា វាចា

មនុស្សក្រោធមានវាចាអាក្រក់

ខុ. ជា. ទសក.

៣៨១- តមេវ វាចំ ភាសេយ្យ យាយត្តានំ ន តាបយេ

បុគ្គលគួរនិយាយតែវាចា ដែលមិនញុំាងខ្លួនឲ្យក្ដៅក្រហាយ

សំ. ស., ខុ. ស.

៣៨២- ន ហិ បុញ្ចេយ្យ បាបិកំ

បុគ្គលមិនគួរបញ្ចេញវាចា អាក្រក់ឡើយ

ខុ. ជា. ឯក.

៣៨៣- នាមនុញ្ញំ កុទាចនំ

ក្នុងកាលណាៗក៏ដោយ មិនគួរនិយាយវាចាមិនជាទីគាប់ចិត្ត ឡើយ

ខុ. ជា. ឯក.

៣៨៤- មនុញ្ញមេវ ភាសេយ្យ

បុគ្គលគួរនិយាយតែវាចា ដែលជាទីគាប់ចិត្ត

ខុ. ជា. ឯក.

៣៨៥- មុត្វា តបតិ បាបិកំ

បុគ្គលបញ្ចេញវាចាអាក្រក់ រមែងក្ដៅក្រហាយ

ខុ. ជា. ឯក.

៣៨៦- មោក្ខោ កល្យាណិយា សាធុ

ការបញ្ចេញវាចាល្អ ញុំាងប្រយោជន៍ឲ្យសម្រេច

ខុ. ជា. ឯក.

៣៨៧- សំវោហារេន សោចេយ្យំ វេទិតព្វំ

ភាពនៃបុគ្គលស្អាត ត្រូវជ្រាបដោយសំនួនវាចា

ខុ. ខ.

៣៨៨- សណ្ហំ គិរំ អត្ថវតឹ បមុញ្ចេ

បុគ្គលគួរបញ្ចេញវាចាពីរោះ ដែលមានប្រយោជន៍

ខុ. ជា. តេរស.

៣៨៩- វាចំ បមុញ្ចេ កុសលំ នាតិវេលំ

បុគ្គលមិនគួរថ្លែងវាចាល្អ ឲ្យហួសវេលាឡើយ

ខុ. ជា. ទុក., ខុ. សុ., ខុ. មហា.

៣៩០- វាចំ មុញ្ចេយ្យ កល្យាណឹ

បុគ្គលគួរថ្លែងវាចាល្អ

សំ. ស.

៣៩១- ហទយស្ស សទិសីវាចា

វាចាប្រហែលគ្នានឹងដួងចិត្ត

ខុ. ជា. ចតុក្ក.

២៣- វីរិយវគ្គ

"ពួកធម៌និយាយអំពីព្យាយាម"

៣៩២- អកិលាសុ វិន្ទេ ហទយស្ស សន្តឹ

បុគ្គលមិនខ្ជិលច្រអូស គប្បីបានសេចក្តីស្ងប់ចិត្ត

ខុ. ជា. ឯក.

៣៩៣- អជ្ជេវ កិច្ចមាតប្បំ

សេចក្តីខំប្រឹង បុគ្គលគួរធ្វើក្នុងថ្ងៃនេះឯង

ម. ឧ. ខុ., ជា. មហា.

៣៩៤- អថ បច្ឆា កុរុតេ យោគំ កិច្ចេ អាវាសុ សីទតិ

កាលបើបុគ្គលធ្វើសេចក្តីព្យាយាម ក្នុងកិច្ចជាខាងក្រោយនឹង

លិចចុះក្នុងវិបត្តិ (ពុំខាន)

ខុ. ជា. វីស.

៣៩៥- អនិព្វិន្ទិយការិស្ស សម្មទត្ថោ វិបជ្ជតិ

ប្រយោជន៍រមែងសម្រេចដោយប្រពៃដល់អ្នកធ្វើដោយមិនមាន

សេចក្តីនឿយណាយ

ខុ. ជា. ចត្តាឡីស.

៣៩៦- ការេយ្យ យោគ្គំ ធុវមប្បមត្តោ

អ្នកមិនប្រមាទ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាម ឲ្យទៀងទាត់

ខុ. ជា. ទុក.

៣៩៧- កាលាគតញ្ច ន ហាបេតិ អត្ថំ

អ្នកមានព្យាយាម រមែងមិនលះប្រយោជន៍ដែលមក

ដល់តាមកាល

ខុ. ជា. ឆក្ក.

៣៩៨- ន និព្វិន្ទិយការិស្ស សម្មទក្ខោ វិបជ្ជតិ

ប្រយោជន៍រមែងមិនសម្រេចដោយប្រពៃ ដល់អ្នកធ្វើដោយ
មានសេចក្តីនឿយណាយ

ខុ. ជា. ចត្តាឡីស.

៣៩៩- បដិរូបការី ធុរវា ឧដ្ឋាតា វិន្ទតេ ធនំ

មនុស្សមានធុរៈ ព្យាយាមធ្វើការងារឲ្យហ្មត់ចត់រមែងរកទ្រព្យបាន

សំ. ស., ខុ. សុ.

៤០០- **យថា យថា យត្ថ លភេថ អត្ថំ តថា តថា តត្ថ បរក្កមេយ្យ**

បុគ្គលគប្បីបានប្រយោជន៍ក្នុងទីណា ដោយប្រការណាៗ
គួរប្រឹងប្រែងក្នុងទីនោះ ដោយប្រការនោះៗ

អង្គ. បញ្ចក., ខុ. ជា. បញ្ចក.

៤០១- វាយមេថេវ បុរិសោ យាវ អត្ថស្ស និប្បទា

កូនប្រុសគប្បីព្យាយាម ទាល់តែសម្រេចប្រយោជន៍

សំ. ស.

៤០២- វីរិយេន ទុក្ខមច្ចេតិ

បុគ្គលកន្លងទុក្ខបាន ព្រោះសេចក្តីព្យាយាម

ខុ. ស.

៤០៣- ហិយ្យោតិ ហិយ្យតិ បោសោ បរេតិ បរិហាយតិ

បុរស (គិត) ថា ចាំស្អែកសិន ក៏វិនាស
(គិត) ថា ចាំថ្ងៃមុខសិន ក៏វិនាសដែរ

ខុ. ជា. វិស.

២៤- វេរវគ្គ

"ពួកធម៌និយាយអំពីពៀរ"

៤០៤- យេ វេរំ ឧបនយ្ហន្តិ វេរំ តេសំ ន សម្មតិ

ជនទាំងឡាយណាចងពៀរ, ពៀររបស់ជនទាំងឡាយនោះមិនស្ងប់រម្ងាប់ឡើយ

ម. ឧ., ខុ. ធ., ខុ. ជា. បញ្ញក.

៤០៥- យេ វេរំ នូបនយ្ហន្តិ វេរំ តេសូបសម្មតិ

ជនទាំងឡាយណាមិនចងពៀរ, ពៀររបស់ជនទាំងឡាយនោះរមែងស្ងប់រម្ងាប់

ម. ឧ., ខុ. ធ., ខុ., ជា. បញ្ញក.

៤០៦- អវេរេន ច សម្មន្តិ

ពៀរទាំងឡាយរមែងស្ងប់រម្ងាប់ ដោយមិនមានពៀរ

វិ. មហា., ម. ឧ., ខុ. ធ., ខុ. ជា. បញ្ញក.

៤០៧- ន ហិ វេរេន វេរានិ សម្មន្តីធ កុទាចនំ

ក្នុងកាលណាៗក៏ដោយ ពៀរទាំងឡាយក្នុងលោកនេះស្ងប់រម្ងាប់ដោយពៀរមិនបានឡើយ

វិ. មហា., ម. ឧ., ខុ. ធ., ខុ. ជា. បញ្ញក.

២៥- សច្ចវគ្គ

"ពួកធម៌និយាយអំពីសច្ចៈ"

៤០៨- សច្ចំ ហវេ សាធុតរំ រសានំ

ពាក្យស័ត្យហ្នឹងឯង ជារសឆ្ងាញ់ជាងរសទាំងឡាយ

សំ. ស., ខុ. សុ.

៤០៩- សច្ចំ វេ អមតា វាចា

ពាក្យស័ត្យហ្នឹងឯង ជាវាចាមិនស្លាប់

សំ. ស., ខុ. ថេរ.

៤១០- សច្ចេន កិត្តិំ បប្បោតិ

គេបានកេរ្តិ៍ឈ្មោះ ដោយបាក្យស័ត្យ

សំ. ស., ខុ. សុ.

៤១១- សច្ចេ អត្ថេ ច ធម្មេ ច អហុ សន្តោ បតិដ្ឋិតា

សប្បុរសទាំងឡាយ បានតាំងមាំក្នុងពាក្យស័ត្យ ដែលជាអត្ថនឹងធម៌

សំ. ស., ខុ. សុ., ខុ. ថេរ.

៤១២- សច្ចមនុរក្ខេយ្យ

គប្បីរក្សារឿយៗ នូវពាក្យស័ត្យ

ម. ឧ.

២៦- សតិវគ្គ

"ពួកធម៌និយាយអំពីស្មារតី"

៤១៣- សតិ លោកស្មិ ជាគរោ

សតិជាគ្រឿងភ្ញាក់រឭកក្នុងលោក

សំ. ស.

៤១៤- សតិមតោ សទា ភទ្ទំ

អ្នកមានស្មារតី មានសេចក្តីចំរើនសព្វកាល

សំ. ស.

៤១៥- សតិមា សុខមេធតិ

អ្នកមានស្មារតី រមែងដល់សេចក្តីសុខ

សំ. ស.

៤១៦- សតិមតោ សុវេ សេយ្យោ

អ្នកមានស្មារតី ជាមនុស្សប្រសើររាល់ថ្ងៃ

សំ. ស.

២៧- សទ្ធាវគ្គ

"ពួកធម៌និយាយអំពីសទ្ធា"

៤១៧- សទ្ធា ពន្ធតិ បាថេយ្យំ

សទ្ធា វេចខ្ចប់នូវស្បៀង (គឺកុសល)

សំ. ស.

៤១៨- សទ្ធា សាធុ បតិដ្ឋិតា

សទ្ធាតាំងមាំហើយ ញ៉ាំងប្រយោជន៍ឲ្យសម្រេចបាន

សំ. ស.

៤១៩- សុខា សទ្ធា បតិដ្ឋិតា

សទ្ធាតាំងមាំហើយ នាំសុខមកឲ្យ

ខុ. ធ.

៤២០- សទ្ធីធ វិត្តំ បុរិសស្ស សេដ្ឋំ

សទ្ធាជាទ្រព្យដ៏ប្រសើរ របស់បុរស

សំ. ស., ខុ. សុ.

៤២១- សទ្ធា ទុតិយា បុរិសស្ស ហោតិ

សទ្ធាជាសំឡាញ់ទីពីររបស់បុរស

សំ. ស.

២៨- សន្តិវគ្គ

"ពួកធម៌និយាយអំពីសន្តោស"

៤២២- សន្តុដ្ឋី បរមំ ធនំ

សេចក្តីសន្តោសជាទ្រព្យដ៏ក្រៃលែង

ខុ. ធ.

៤២៣- តុដ្ឋី សុខា យា ឥតរីតរេន

សេចក្តីសន្តោសតាមមានតាមបាន នាំសុខមកឲ្យ

ខុ. ស.

៤២៤- សុខោ វិវេកោ តុដ្ឋស្ស សុតធម្មស្ស បស្សតោ

សេចក្តីស្ងាត់របស់អ្នកសន្តោស មានធម៌ប្រាកដកាលឃើញ

នាំសុខមកឲ្យ

វិ. មហា., ខុ. ឧ.

៤២៥- យ លទ្ធំ តេន តុដ្ឋព្វំ

បានរបស់ណា គប្បីត្រេអរដោយរបស់នោះ

ខុ. ជា. ឯក.

៤២៦- សលាភំ នាតិមញ្ញេយ្យ

មិនគួរមើលងាយលាភរបស់ខ្លួន

ខុ. ធ.

១៩- សមណវគ្គ

"ពួកធម៌និយាយអំពីសមណៈ"

៤២៧- សមណីធ អរណា លោកេ

ពួកសមណៈក្នុងសាសនានេះ មិនមែនជាសឹកសង្គ្រាមក្នុងលោកទេ

សំ. ស.

៤២៨- ន ហិ បព្វជិតោ បរូបឃាតី សមណោ ហោតិ បរំ វិហេឋយន្តោ

បព្វជិតសម្លាប់អ្នកដទៃ បៀតបៀនអ្នកដទៃ មិនមែនជាសមណៈឡើយ

ទី. មហា., ខុ. ធ.

៤២៩- អសញ្ញតោ បព្វជិតោ ន សាធុ

បព្វជិតអ្នកមិនសង្រួម ពុំប្រពៃឡើយ

ខុ. ជា. វស.

៤៣០- អបេតោ ទមសច្ចេន ន សោ កាសាវមរហតិ

(អ្នកណា) ប្រាសចាកទមៈនឹងសច្ចៈ អ្នកនោះមិនគួរស្លៀកដណ្ដប់សំពត់កាសាវៈឡើយ

ខុ. ធ., ខុ. ជា., ទុក. ខុ. ថេរ.

៤៣១- ឧបេតោ ទមសច្ចេន សវេ កាសាវមរហតិ

(អ្នកណា) ប្រកបដោយទមៈនឹងសច្ចៈ អ្នកនោះឯងទើបគួរស្លៀកដណ្ដប់សំពត់កាសាវៈបាន

ខុ. ធ., ខុ. ជា., ទុក. ខុ. ថេរ.

៤៣២- សុភាសិតទ្ធជា ឥសយោ

ឥសីទាំងឡាយ មានសុភាសិតជាទង់ជ័យ

សំ. នី., អង្គ. ចតុក្ក., ខុ. ចា. ងស័តិ.

៤៣៣-　　　　　សមណោ អស្ស សុស្សមណោ

សមណៈ គប្បីជាសមណៈល្អ

វិ. មហាវិភង្គ.

៣៤- សាមគ្គីវគ្គ

"ពួកធម៌និយាយអំពីសាមគ្គី"

៤៣៤-　　　　　សុខា សង្ឃស្ស សាមគ្គី

សេចក្តីព្រមព្រៀងរបស់ពួក នាំឲ្យកើតសុខ

ខុ. ធ., ខុ. ឥតិ., អង្គ. ទសក.

៤៣៥-　　　　　សមគ្គានំ តបោ សុខោ

សេចក្តីព្រមព្រៀងរបស់អ្នកព្រមព្រៀងគ្នា នាំឲ្យកើតសុខ

ខុ. ធ.

៣៥- សីលវគ្គ

"ពួកធម៌និយាយអំពីសីល"

៤៣៦-　　　　　សីលំ យាវ ជរា សាធុ

សីលញុំាងប្រយោជន៍ឲ្យសម្រេចដរាបដល់ជរា

សំ. ស.

៤៣៧-　　　　　សុខំ យាវ ជរា សីលំ

សីលនាំសុខមកឲ្យដរាបដល់ជរា

ខុ. ធ.

៤៣៨- សីលំ កិរេវ កល្យាណំ

លោកថាសីលនុ៎ះឯងជាធម៌ល្អ

ខុ. ជា. ឯក.

៤៣៩- សីលំ លោកេ អនុត្តរំ

សីលជាគុណជាតក្រៃលែងក្នុងលោក

ខុ. ជា. ឯក.

៤៤០- សំវាសេន សីលំ វេទិតព្វំ

សីលលោកគប្បីដឹងបាន ព្រោះការនៅរួមគ្នា

ខុ. ឧ.

៤៤១- សាធុ សព្វត្ថ សំវរោ

សេចក្ដីសង្រួមក្នុងទីទាំងពួងជាការល្អ

សំ. ស., ខុ. ធ.

៤៤២- សញ្ញមតោ វេរំ ន ចីយតិ

កាលបុគ្គលមានសេចក្ដីសង្រួម ពៀររមែងមិនកទ្បើង

ទី. មហា., ខុ. ឧ.

៤៤៣- សីលំ រក្ខេយ្យ មេធាវី

អ្នកប្រាជ្ញគប្បីរក្សាសីល

ខុ. ឥតិ.

៣២- សុខវគ្គ

"ពួកធម៌និយាយអំពីសុខ"

៤៤៤- សព្វស្ស ទុក្ខស្ស សុខំ បហានំ

ការលះទុក្ខទាំងពួងបាន ជាសុខ

ខុ. ធ.

៤៤៥- អព្យាបជ្ឈំ សុខំ លោកេ

ការមិនព្យាបាទ ជាសុខក្នុងលោក

វិ. មហា., ខុ. ឧ.

៤៤៦- តេសំ វូបសមោ សុខោ

ការរម្ងាប់នូវសង្ខារទាំងឡាយនោះ នាំមកនូវសេចក្តីសុខ

សំ. ស., ខុ. ជា. ឯក.

៤៤៧- នត្ថិ សន្តិបរំ សុខំ

សេចក្តីសុខដទៃក្រៅពីសេចក្តីស្ងប់មិនមាន

ខុ. ធ.

៤៤៨- នព្វានំ បរមំ សុខំ

និព្វានជាសុខយ៉ាងក្រៃលែង

ម. ម. ខុ. ធ.

៤៤៨- សុខោ ពុទ្ធានមុប្បាទោ

ការកើតឡើងនៃលោកអ្នកដឹងទាំងឡាយ នាំសុខមកឲ្យ

ខុ. ធ.

៤៥០- សុខា សទ្ធម្មទេសនា

ការសំដែងនូវព្រះសទ្ធម្ម នាំសុខមកឲ្យ

ខុ. ធ.

៤៥១- អទស្សនេន ពាលានំ និច្ចមេវ សុខី សិយា

បុគ្គលគប្បីមានសេចក្តីសុខជានិច្ចនិរន្តរ៍ ក៏ព្រោះការមិនចួប
នូវបុគ្គលពាលទាំងឡាយ

ខុ. ធ.

៤៥២- ន វេ អនត្ថកុសលេន អត្ថចរិយា សុខាវហា

ការប្រព្រឹត្តិប្រយោជន៍ជាមួយនឹងបុគ្គលមិនឈ្លាសក្នុង
ប្រយោជន៍មិននាំសុខមកឲ្យឡើយ

ខុ. ជា. ឯក.

៣៣- សេវនាវគ្គ

"ពួកធម៌និយាយអំពីការសេពគប់"

៤៥៣- វិស្សាសា ភយមន្វេតិ

ភ័យរមែងជាប់តាម ព្រោះសេចក្តីទុកចិត្ត

ខុ. ជា. ឯក.

៤៥៤- អតិចិរំ និវាសេន បិយោ ភវតិ អប្បិយោ

មនុស្សជាទីស្រឡាញ់ ត្រឡប់មិនជាទីស្រឡាញ់វិញ
ព្រោះការនៅរួមគ្នាយូរពេក

ខ. ជា. តេរស.

៤៥៥- ឯករត្តំ ទ្វិរត្តំ វា ទុក្ខំ វសតិ វេរិសុ

(បុគ្គល) នៅក្នុងពួកមនុស្សមានពៀរ អស់មួយយប់ពីរយប់
ក៏ជាទុក្ខ

ខុ. ជា. ឯក.

៤៥៦- ទុក្ខោ ពាលេហិ សំវាសោ អមិត្តេនេវ សព្វទា

ការនៅរួមជាមួយនឹងពួកពាល នាំឲ្យមានទុក្ខគ្រប់កាល

ដូចជាការនៅរួមជាមួយនឹងសត្រូវ

ខុ. ធ.

៤៥៧- ធីរោ ច សុខសំវាសោ ញាតីនំវ សមាគមោ

ការនៅរួមជាមួយនឹងអ្នកប្រាជ្ញនាំឲ្យបានសុខ ដូចជា

សមាគមជាមួយនឹងពួកញាតិ

ខុ. ធ.

៤៥៨- សុខោ ហវេ សប្បុរិសេន សង្គមោ

សមាគមជាមួយនឹងសប្បុរស នាំសុខមកឲ្យដោយពិត

ខុ. ជា. ទុក.

៤៥៩- និហីយតិ បុរិសោ និហីនសេវី

បុរសគប់មនុស្សថោកទាប រមែងថោកទាបដែរ

អង្គ. តិក.

៤៦០- ទុក្ខោ ពាលេហិ សង្គមោ

សមាគមនឹងមនុស្សពាលទាំងឡាយ នាំឲ្យមានទុក្ខ

ខុ. ជា. នវក.

៤៦១- ន សង្គមោ បាបជនេន សេយ្យោ

សមាគមជាមួយនឹងជនអាក្រក់ មិនល្អឡើយ

ខុ. ជា. ទុក.

៤៦២- ន បាបជនសំសេវី អច្ចន្តំ សុខមេធតិ

អ្នកមិនគប់រកជនអាក្រក់ តែងដល់នូវសេចក្ដីសុខ
ដោយចំណែកមួយ

ខុ. ជា សត្តក.

៤៦៣- ពាលសង្គតចារី ហិ ទីឃមទ្ធាន សោចតិ

អ្នកប្រព្រឹត្តសមាគមជាមួយនឹងមនុស្សពាល រមែងសៅ
សោកអស់កាលយូរ

ខុ. ធ.

៤៦៤- យត្ថ វេរី និវីសតិ ន វសេ តត្ថ បណ្ឌិតោ

មនុស្សមានពៀរនៅក្នុងទីណា បណ្ឌិតមិនគួរនៅក្នុងទី
នោះឡើយ

ខុ. ជា. ឯក.

៤៦៥- សង្កេថេវ អមិត្តស្មឹ

គួររង្កៀស ចំពោះសត្រូវ

ខុ. ជា. ទុក.

៤៦៦- មិត្តស្មិម្បិ ន វិស្សសេ

សូម្បីចំពោះមិត្ត ក៏មិនគួរទុកចិត្តដែរ

ខុ. ជា. ទុក.

៤៦៧- ន វិស្សសេ អវិស្សត្ថេ

បុគ្គលមិនគួរទុកចិត្តមនុស្ស ដែលមិនស្និទ្ធស្នាលឡើយ

ខុ. ជា. ឯក.

៤៦៨- វិស្សជ្ជេបិ ន វិស្សសេ
សូម្បីមនុស្សស្និទ្ធស្នាល ក៏មិនគួរទុកចិត្តដែរ
ខុ. ជា. ឯក.

៤៦៩- នាស្មសេ កតបាបម្ហិ
មិនគួរទុកចិត្តមនុស្សធ្វើបាបឡើយ
ខុ. ជា. ទសក.

៤៧០- នាស្មសេ អលិកវាទិនេ
មិនគួរទុកចិត្តមនុស្សនិយាយមិនពិតឡើយ
ខុ. ជា. ទសក.

៤៧១- នាស្មសេ អត្តត្ថបញ្ញម្ហិ
មិនគួរទុកចិត្តមនុស្សឃើញតែប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួនឡើយ
ខុ. ជា. ទសក.

៤៧២- អតិសន្តេបិ នាស្មសេ
មិនគួរទុកចិត្តមនុស្ស ដៃក្លែងធ្វើស្ងប់ស្ងៀមឡើយ
ខុ. ជា. ទសក.

៤៧៣- អបេតចិត្តេន ន សម្ភជេយ្យ
មិនគួរគប់នឹងមនុស្សដែលទ័លគំនិតឡើយ
ខុ. ជា. ទសក.

៤៧៤- ន សន្ថវំ កាបុរិសេន កយិរា
មិនគួរធ្វើសេចក្ដីស្និទ្ធស្នាលជាមួយនឹងបុរសអាក្រក់ឡើយ
ខុ. ជា. ទុក.

៤៧៥- មាស្សុ ពាលេន សង្គញ្ឆិ អមិត្តេនេវ សព្វទា

កុំសមាគមជាមួយនឹងមនុស្សពាល ដែលទុកដូចជាសត្រូវ

គ្រប់កាល

ខុ. ជា. នវក.

~~~ចប់~~~